

IONUȚ CARAGEA

ESENȚE LIRICE

cronici literare 2007-2011

fides

LITTERATUS
17

© 2011, by Ionuț Caragea, Montréal
www.ionutcaragea.ro

ISBN 978-973-8930-76-6

Ilustrația copertei: Vlad Turburea, <http://altaiyr.wordpress.com>

Ionuț Caragea

ESENȚE LIRICE

Cronici literare 2007-2011

FIDES

De același autor:

Poezie

- Delirium Tremens* – Ed. Stef, col. Stef Debut, Iași, 2006
M-am născut pe Google – Ed. Stef, col. Stef Universal, Iași, 2007
Donator universal – Ed. Stef, col. Stef Universal, Iași, 2007
Omul din cutia neagră – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2007
33 bis – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2008
Analfabetism literar – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2008
Negru Sacerdot – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2008
Absența a ceea ce suntem – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2009
La suprême émotion – Ed. ASLRQ, Montréal, 2009
Déconnecté – Ed. Elmis, Iași, 2009
Guru amnezic – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2009
Poezii de dragoste – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2010
Suflet zilier – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2011

Aforisme

- Dicționarul suferinței* – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2008
Dicționarul suferinței, vol. II – Ed. Fides, col. Eidos, Iași, 2010

Science-fiction

- Uezen și alte povestiri* – Ed. Fides, col. Phantasia, Iași, 2010
Conștiința lui Uezen – Ed. Fides, col. Phantasia, Iași, 2010
Uezen. Echilibrul lumilor – Ed. Fides, col. Phantasia, Iași, 2011

Eseuri

- Literatura virtuală și curentul Generației Google* – Ed. Fides, col. Litteratus, Iași, 2009
Esențe lirice. Cronici literare 2007-2011 – Ed. Fides, col. Litteratus, Iași, 2011

Eseurile din prezenta antologie au fost publicate inițial pe situl www.ionutcaragea.ro și în revistele: Sfera Online, O carte pe zi, Luceafărul de Botoșani, Luceafărul de dimineață, Atheneum Vancouver, Agero, Oglinda literară, Visul, Spații culturale, Conexiuni New York, Nordlitera, Flacăra Iașului, Vatra veche, Glas Comun, Singur, Clipa, Arcada, Timpul, Carte și arte, Port@Leu, Observatorul din Toronto, Caiete Silvane, Contraatac, Zeit, Agenția de presă Așii Români, Constelații diamantine, Basarabia literară, Noua Provincia Corvina, Phoenix Mission Magazine, Armonia, Cetatea lui Bucur, Monitor cultural, Actualitatea literară, Tribuna noastră, Ecouri literare, Clement media, Luceafărul românesc, Armonii culturale, Tînărul scriitor etc.

Așa trece gloria celui care scrie

Cît de greu este să fii scriitor! Dar veți răspunde că nu este chiar așa de greu. Că ați reușit să câștigați zeci de premii în literatură, că ați fost publicați în nu știu cîte reviste sau că ați fost lăudați de cîteva persoane mai mult sau mai puțin calificate în domeniu. Că ați apărut în mai multe dicționare sau antologii, că sînteți membri în nu știu cîte asociații... Că ați fost publicați la o editură renumită...

În spatele tuturor acestor performanțe se ascunde dorința voastră de a vă ridica o treaptă mai sus decît majoritatea celor care vă înconjoară. Nu vă interesează mesajul care trebuie să ajungă la cititori, nu vreți să aduceți un dram de frumos în lume, nu vreți să salvați nimic din ceea ce mai poate fi salvat. Nu. Scrisul vostru a devenit o armă cu care vreți să subjuogați minți și suflete. O armă de distrugere în masă. Vreți să-i cuceriti pe cei slabi, vreți să-i manipulați, vreți să modelați oamenii și societatea așa cum vă place vouă.

Ați ajuns să vă credeți profeți sau mîntuitori. Slujbași ai luminii sau martori ai apocalipsei. Luați ca exemplu modelele cele mai înalte dar uitați că ele nu au ajuns acolo sus prin impostură ci prin sacrificiu. Nu vedeți scrisul ca sacrificiu ci ca o formă de exteriorizare a gîndurilor și sentimentelor. Dar tot la ego vă raportați.

Credeți că sînteți genii neînțelese și încercați să găsiți pe cineva care să vă aprobe, să vă dea o diplomă pe care să scrie cu litere mari: **GENIU NEÎNȚELES ÎN SUFERINȚĂ ȘI SINGURĂTATE**. Și mai apoi vreți ca toate stelele de pe cer să împodobească miraculoasa voastră titulatură.

Mulți se vor simți ofențați, vor spune că scriu ceea ce simt, că ceea ce fac e firesc și că nu au nici o așteptare de la ceilalți. Vor vorbi despre scris ca despre o formă de terapie dar dacă le vei spune în față că scriu prost vei simți cum le crește orgoliul sub piele. Te vor înjura în gînd și se vor retrage în colțul lor umbros dorindu-ți ce este mai rău. Invidia, ura, gelozia le vor măcina sufletul. Noua lor boală va fi mai grea decît cea dinainte. Trebuie să te gîndești de două ori cum să îi minți mai frumos pe acești oameni. Trebuie să le vorbești despre talent și potențial, să-i îmbeți cu apă rece. Pentru că ei nu sînt în stare să se ridice singuri și stau mereu cu mîinile întinse ca niște cerșetori.

Statistici, statistici și iar statistici. Aveți nu știu cîți prieteni care vă cunosc, aveți nu știu cîți adulatori în fața blocului, în orașul natal sau pe blogul personal. Evident, ei vă cunosc pentru că și voi îi cunoașteți. Ei vor ceva de la voi așa cum și voi vreți ceva de la ei. Dar cîți dintre cei pe care nu îi cunoașteți v-au descoperit și v-au apreciat pentru puterea și puritatea cuvintelor voastre ? Cîți dintre ei s-au apropiat de voi doar pentru faptul că v-ați pus în locul lor și ați încercat să răspundeți la problemele care îi macină în fiecare zi ? Vedeti ? Aceasta este valoarea voastră de scriitori. V-ați făcut populari în rîndul celor

care vă cunosc dar nu ați reușit să puneți o floare la fereastra eroilor necunoscuți. Să aibă ei surpriza că mai sînteți încă în viață, în nu știu ce colț de lume, și că v-ați dedicat întreaga existență lor, celor care dictează cu adevărat cine este și cine nu este cu adevărat un scriitor valoros.

Ionuț Caragea
29 ianuarie 2011, Montréal

**Adrian Erbiceanu - Trecutu-i mort !
Mîine-i un vis ! Prezentul...**

*Volumul „De la Anna la Caiafa“,
editura Ardealul, 2007*

În contextul poeziei contemporane cu aspirații tot mai severe spre complex, elaborat, tehnologic, versul în stil clasic devine din ce în ce mai ignorat sau pur și simplu desconsiderat. Însă, printre cîțiva veterani ai războaielor ideologice împotriva doctrinelor (volumul *Divina Tragedie* – Editura Tribuna, Sibiu) sau înstrăinării cuvîntului de ce înseamnă mai pur, mai românesc și mai pe sufletul omului, poetul Adrian Erbiceanu își continuă „confesiunile între două generații“ cu un nou volum de poezii apărut în anul 2007 la editura Ardealul din Tîrgu Mureș, intitulat „De la Anna la Caiafa“.

De la Montréal la Sibiu, din România în Canada, periplul poetic nu pare să fi influențat scrierea autorului în ce privește semantica sau limbajul. Acuratețea versificației, regulile prozodiei clasice, sînt evidente și de necontestat. Poetul își poartă costumul la patru ace, costum pe care l-a ținut zeci de ani la naftalina cuvintelor bacoviene, minulesciene, coșbuciene sau eminesciene.

Aflat la vârsta sedimentării poetice și a investigației dincolo de banalitatea pe care o oferă palpabilul, Adrian Erbiceanu „ne duce cu vorba“ prin tranșeele minții și spiritului, purtându-și medaliile (cuvintele) respectuos și cu abnegație. Lumea tainelor sale (sau tainele lumilor văzute doar de figurile fără chip și luntrașii plățiți), sînt teme majore ale acestei cărți. „De la Anna la Caiafa“ are și conotație dimensională pe axa verticalității – cer și pămînt, pe axa timpului – tinerețe și senectute, pe axa transcendentală – viață și moarte.

Nevoia transcendenței este acută, dar cine știe drumul către *ce*? Poetul caută răspunsuri tot în trecut: „*mă prinde, uite-așa, „un nu știu cine“/ și-„un nu știu ce“ m-atrage spre-nserat,/ dar glasul tău zvonește viu în mine/ și iar mă-ntorc la poarta ta și bat.*“ („Mă-ncearcă uite-așa“).

Și cum nimeni nu răspunde... poetul își anticipează căderea, simțind uneltirea timpului și a oglinzilor virtuale din lumea aparent siderală: „*O liniște adînc – transcendentală,/ Odihnitoare-n plinul ei rotund,/ Mă-nvăluia, luîndu-mă în poală,/ Cerîndu-mi cu tăcere să-i răspund./ Și în tăcerea lumii abisală/ Cădeam prin mine-n mine să m-ascund.*“ („Cabală“).

Motivul umbrei este predominant în poemele lui Adrian Erbiceanu. Umbra înseamnă complezență și complementaritate, voalare și relevare: „*Din umbre nu poți face pedestal/ Nici unei flori! Dar umbra te arată/ Lumii cum ești... Lumina ție dată/ Te face doar cu fapta ta egal.*“ („Act de prezență“).

Sau, mai mult de atît, irefutabilitate, supunere necondiționată: „*Alunecăm ca umbrele pe ape/ Spre largurile*

*care ne ascund,/ Cu fiecare clipă mai aproape/ De liniștile
cele fără fund...*“ („Ca umbrele pe ape“).

Autorul se regăsește cu adevărat numai în lumea cuvintelor sale. Depărtarea de țară, vorbirea curentă a unei limbi străine, toate acestea l-au izolat în sanctuarul poetic. Dar cum orice supliciu este și deliciu, poezia își merită prețul. Limba română capătă valențe spirituale, chiar dacă, nominal, Dumnezeu lipsește din acest volum. Paradisul, infernul, heruvimii, personajele mitologice nu fac decât să evidențieze cadrul metafizic.

Revenind pe axa timpului, și aici ne referim doar la omul poet, amintirile revin mereu și mereu în cuvinte pline de tâlc și savoare. „*Vreme trece, vreme vine, Toate-s vechi si nouă toate...*“ își începea marele Mihai Eminescu celebra „Glossă“. Adrian Erbiceanu are îndrăzneala și chiar reușește să ne ofere o replică de valoare și rafinament prin poezia „Același veac același leat“: „*Fără să uit, fără să-nvăț,/ Șters e răbojul, an cu an,/ Din inocență sau răsfăț,/ Cît timpul risipit în van,/ Pe care nu pot să-l adun/ Printre frunzișul destrămat;/ Mă pierde și nu știu s-o spun –/ Același veac, același leat*“.

Cu un simț deosebit al cuvântului, cu un respect pentru adevăratele valori ale literaturii române, Adrian Erbiceanu a făcut un pas decisiv prin volumul „De la Anna la Caiafa“. Pe treptele consacrării, pe treptele transcendenței umane, cu spatele drept și privirea înaintea, asemenea unui soldat. Chiar dacă viața este un act premeditat. Chiar dacă tot ce rămîne la un moment dat este doar pulberea din ochii destinului: „*Trecutul – vagi insinuări de fapte/ Inadvertent trasate pe hîrtie,/ De-o mînă*

*care a crezut că scrie/ În plină zi, ca să le șteargă-n noapte -/
E doar paliativ... o nevralgie!“ („Trepte“).*

Andrei Ruse - Black Job

Volumul „Black Job“, editura Vinea, 2007

Cum își începe tînărul poet Andrei Ruse o zi din viață? Un „mic dejun obișnuit cu stixuri și cola“ – („c.ocaine“). Tot așa își începe și volumul „Black Job“ apărut în anul 2007 la editura Vinea. Surprinși de premiile numeroase pe care această editură le-a oferit debutanților, ne-am zis, din curiozitate poetică, să vedem despre ce este vorba. Oricum, pe Andrei Ruse îl știam de pe atelierile literare, încă de pe vremea cînd manifesta un Ego exacerbat, împins pînă la limitele vulgarului, dar cu filoane de poezie autentică.

Ce se relevă în acest volum? În primul rînd nostalgia și nemulțumirile autorului în contextul unui peisaj dezolant al capitalei – „*blocuri comuniste/ apartamente îngrămădite unele în altele/ pline de graffitiuri ieftine*“ („ex_love“). Actul poetic și sentimental nu este privat de dragostea pentru femeia imaginară – „*mi-ar plăcea o femeie/ pe care să o găsesc dimineața/ mișunînd în papuci de paie/ pe hol/ goală/ căutînd razele după jaluzele*“ („diesel“), de compasiune – „*înainte să o faci curvă/ ai fost vreodată la carrefour/ să afli cîte sute de nuanțe/ de vopseluri există/ cîte dresuri și cîte alegeri/ sau cîte creme și*

cîte lame/ au umblat peste carnea ei/ peste tot/ doar ca tu să o vezi frumoasă („manifest împotriva cuvîntului curvă“), de singurătate și suferință – „*ei știu că tot ce doare e viu*“ („despre oamenii singuri“), într-o lume repetitivă, obositoare, în care „*viața asta e o zi de luni/ toată lumea începe ceva ce nu știe*“ – („luni“).

Poezia este fie un instrument de măsură a decepției, fie un alter ego cu care autorul comunică la nivel frust și nepunitiv. Este fie un miraj, o călătorie în lumea reclamelor publicitare, fie o incursiune pe mapamond, bineînțeles, apelînd la vraja căutărilor pe Google: „*cu google earth pot să văd dublinul/ casele unde voi sta cu chirie/ pînă-mi voi găsi o garsonieră ieftină/ și-un job mișto la negru/ cît să pot să mănînc să fumez/ să-mi plătesc facturile/ măcar cîteva pe lună/ și să mă-mbăt în toate barurile*“ („google earth“).

Cert este că Occidentul (evidențiat și prin titlurile poeziilor) este cel care atrage și influențează, întrucît neîmplinirile au în majoritate aceeași cauză. Cine nu dorește să aibă totul „*fast*“ cînd vine vorba de bani, celebritate, iubire? Adevărul, din păcate, este că doar tragediile sînt „*fast parents*“, „*fast sleep*“, „*fast identity*“, „*fast knowledge*“, „*fast beauty*“, „*fast time*“, „*fast gods*“, „*fast anatomy*“, „*fast love*“, „*fast music*“, „*fast memories*“, „*fast holy days*“. Lupta pentru supraviețuire cere un imens sacrificiu de sine, o maturizare forțată și mulțumirea este provocată doar de un pachet de „*lucky strike*“, „*nirvana*“ sau de „*blow job-uri fără prejudecăți*“ („blow job“). Cumva se descrie nivelul la care tineretul știe să își depășească (sau nu) condiția. Poetul se pare că înțelege,

crează și nu-ncează să aspire. Chiar dacă sufletul său e marcat de numeroase contradicții.

Evident, omul-poet, pe lângă căutarea unei soluții la nenumăratele probleme cu care se confruntă, se află și pe drumul căutării de sine. Iar dacă vine vorba de divinitate: „*e prea multă liniște/ pînă și Dumnezeu se abține/ de la vreun strănut/ imperfect/ care să-mi clatine ateismul*“ („III. iunie“). Remarcăm tranziția spre nihilismul nord-american, cu singura diferență că tineretul de acolo nu duce lipsa unor mijloace materiale. Ateismul este datorat ignoranței, în timp ce în România, ateismul este datorat neajunsurilor.

Ce i se poate reproșa lui Andrei Ruse? Că, privind mereu spre anumite exemple din Vest (moda Charles Bukowski) sau spre „curențele“ ce inundă siturile de literatură, poetizează „*borderline*“, avînd uneori tendința să folosească cuvinte sau expresii care îl vor dezavantaja. Dacă dorim să luăm un exemplu de maturitate în poezie, îl putem alege oricînd pe Nicolae Labiș. Sau dacă este să ne confruntăm și cu alte valori nord-americane, Émile Nelligan. Dar tineretul (chiar și unii critici), ignoră reperele de mare valoare ale literaturii universale (poate și din lipsa unei experiențe extramuros) sau autohtone, promovînd un nou cult al poeziei care, din păcate, nu va avea priză decît la o anumită categorie de cititori și pentru o perioadă limitată. Credem că și în literatură se caută rezultate rapide și profit, într-o societate care nu oferă nimic atractiv sau de perspectivă. Arta suferă, arta se transformă, arta va continua să existe, marcată evident de conjunctura în care este desăvîrșită.

Concluzionând, Andrei Ruse se află la primul său volum de poezii, un volum care pe alocuri prezintă potențial prin imaginile valoroase și mesajul direct ce ajunge fără prea mari artificii la cititor. Chiar dacă nu prezintă mari valențe meditative sau filozofice, „Black Job“ este pentru autor un punct de plecare și un reper important pentru mai târziu.

Carmen Doreal și adevărata sa identitate

Volumul „*Poeme în culori - Poèmes en couleurs*“, editura Nemesis, 2010

Volumul „*Poeme în culori/Poèmes en couleurs*“, publicat în anul 2010, la editura Nemesis din Montréal, conține 22 de poeme în limbile română și franceză. Autoarea, Carmen Doreal, poetă și pictoriță, a ales câteva tablouri personale pentru fundalul grafic al poemelor și nu a greșit. Cele două tipuri de creație se îmbină într-o armonie perfectă.

Înfrumusețată de dorul/ rodul real al cuvintelor, după „O altfel de ninsoare“, în care „*altcineva locuiește/ pe dinăuntru/ ireversibil*“, Carmen Doreal ne face părtașii jurnalului său liric: „*jurnalul meu de poetă/ mă risipește peste inima ta/ la limita serii/ mizînd pe o singură noapte*“. Cititorul se regăsește de cele mai multe ori în postura de iubit sau confident așezat „La masa tăcerii“, privind „*așfințitul... o rană/ din care/ o umbră a plecat*“. Poezia în cazul de față este o tandră resemnare, o acceptare a compromisului devenit creație artistică, pe fondul unei nevoi acute de identificare în timpul/ spațiul prezent. Este, pe alocuri, un dulce catharsis, în care autoarea își declară credința trecută și redobîndită: „*cred în tine,*

*poezie/ ești prietena mea cea mai bună/ în nopțile albe/ îmi
ții empatică/ volubilă companie/ cred în tine poezie/ îmi
dăruiești aripi complementare/ anticipînd fericirea în sine/
îmi demonstrezi că viața ar fi/ un șir de întîmplări/ declanșatoare*“ („Cred în tine poezie“).

Elementele prin care se recurge la analiza eu-lui cît și situarea/ raportul în(tre) dimensiunile existențiale sînt reprezentate de două motive principale: imaginea în oglindă și dedublarea. La poluri opuse, oglinda poate însemna înfierare amoroasă – „*oglinnda are două fețe/ îmi tatuează cuvîntul/ un înger/ o dată pentru tine însuți/ o dată pentru mine*“ („Oglinda are două fețe“), sau eliberare – „*oglinnda decantărilor fine/ eliberează poeta din mine/ levitație cu inima la cer/ geminidă*“ („Cred în tine poezie“).

Dedublarea se realizează într-o *vînzătoare de iluzii* – *Siddhartha*, „*dedublată de un iubit secret/ îmi invadează sîngele/ cu telepatii halucinante/ o altă toamnă mă regăsește/ înveșmîntată/ în rochița de frunze/ colorată rebel/ de un pictor impresionist*“ („Siddharta“).

Poeta „*reinventează iubirea sub Poartă de sărut/ pe malul fluviului Saint-Laurent*“ și trăiește „*Transcendența*“ – „*divaghez în vers alb cu Pierre Morency*“ – fără să uite numele lui Eminescu, Arghezi, Sorescu, Nichita Stănescu sau experiența din Paris, acolo unde „*Dali, Elytis, Claude Debussy, / agățau oglinzi suprarrealiste înalte/ deasupra patului meu...*“

Poezia poetei Carmen Doreal, cu fine inflexiuni inspirate din opera Valeriei Coman, dar și cu influența „*exilului creator*“, vine să ne prezinte un suflet cald,

dedicat culorilor și cuvintelor într-un rogvaiv al luminii și al iubirii. Trăind între prezent și trecut ca între două oglinzi în care (se) privește concomitent, autoarea nu este capabilă să facă o alegere și devine un continuu „*metamorf*“, poezia ei fiind o lungă călătorie, asemenea unui fluviu de sentimente.

Daniel Corbu - Corbul măiastru al poeziei și Evanghelia sa

*Volumul „Evanghelia după Corbu și alte
poeme“, editura Princeps Edit, 2006*

Catalogat de unii optzecist, de alții postmodern, Daniel Corbu trece cu nonșalanță peste (și prin) valurile curentelor literare, aidoma unui Charon al poeziei. Nu, nu! Nu este nici elaborat și nici „învățător“, în ciuda „Manualului bunului singuratic“ sau a „Evangheliciei după Corbu și alte poeme“, carte pe care a declarat-o drept bun comun la editura Princeps Edit în anul 2006. Este oracular dar stenic prin greutatea/ gravitatea cuvântului, uneori radiografiază societatea, expunându-i scheletul hidos la lumina revelației poetice, altelei cuvintele sale ascuțite fac incizii adânci, prin umbrarele conștiinței și spiritului. Să-i spunem poetul justițiar cu Corbul pe umăr, Corbul fiind spiritul liber și imaginația.

„Oprit la jumătatea drumului precum mîna lui Avraam la uciderea fiului“, poetul așteaptă în zadar „vești noi de la pasărea oarbă Dali“. Unde este gloria, unde sînt amintirile, unde este „sufletul aruncat în trup ca regele într-un umbros sarcofag“? Relevante versuri ale decepției. Ce mare nedreptate să fii sacerdotul propriului cult!

Care sînt satisfacțiile ? Poetul mărturisește : „*va aștepta metafora să-i intre ca tîrfele în așternuturi...*“ („Cartea trupului“). Ce sîntem noi, care este destinul nostru și care este istoria prin care ne perindăm ? Poetul mărturisește din nou : „*All Right*“, „*istoria poate sta și-n cap și din buzunare îi curg toate mărunțișurile*“.

Motivul sacrificiului prin cuvînt se regăsește și la Daniel Corbu, „*el urcă mereu o Golgotă plină de cruci și foi de papirus*“ („Tutun olandez și veghe-ngroșată la barierele spaimei“). De ce ? Ca să putem vedea „*hîrșîitul tancurilor și al programelor Microsoft*“, „*pentru ca ceilalți să vadă liniștiți hemovitul popoarelor*“, „*războiul rece sau cald dintre zornăitul tălpilor goale*“.

Moartea este o temă majoră invocată în foarte multe poeme. Moartea este „*singura instituție care mai impune respect*“ („Transcendența goală“), cu toate că „*moartea de care-mi vorbești greșește mereu*“. În ciuda acestor greșeli autorul ne îndeamnă la aducere-aminte, „*să nu-l uităm niciodată pe cel care își are mormîntul în mare*“ („Prolegomene de șoapte“).

Toată această expunere despre moarte se face din perspectiva omului singur. Dar, spune poetul într-o bijuterie aforistică (și parcă vrînd a-l contrazice pe Nietzsche) : „*...alteori singurătatea are mireasma unui Dumnezeu fericit*“ („Batiscaful“). Da, spune el, un Dumnezeu fericit, dar care (evocînd fatalitatea), „*nu poate corecta șpalturile greșitei tale vieți*“ și „*stă singur ca o ușă săpată în ziduri*“.

Iar dragostea, atît de frumos dedicată nemuritoarei Lenor, este „*o bocceluță de șoapte*“ („Cartea nopților“).

Crezul este esențial. În discursul său cu domnul Kafka, cu aceeași măiestrie aforistică, întâlnită uneori și în filosofia blagiană, autorul declară: *„lucrul în care nimeni nu crede se-nfometează în sine“*.

Poezia lui Daniel Corbu este aceea a marilor valori. Ea așteaptă să fie descoperită de cei care încă n-au orbit din pricina luminii reflectoarelor contemporane, de cei care speră, *„ca în coliba lor să coboare, din când în când, zeii.“*

Și, după cum ne sugerează autorul, să credem că *„speranța-i în spiritul spiritului“*.

Daniel Corbu - Manualul bunului singuratic

*Volumul „Manualul bunului singuratic“,
editura Princeps Edit, 2005*

Daniel Corbu apare în volumul *Manualul bunului singuratic* în ipostaza unui condamnat la poezie pe viață, în spațiul dintre patru pereți, locul claustrării ființei și a sufletului. Parcurgînd opera autorului, care folosește „*aceleași metode clasice de sinucidere*“ cu ajutorul condeiului stilizator, cititorul ia parte la „*apocalipsa fiecărei zile*“, într-o odisee interioară, lucidă, în care imaginația se împletește cu realitatea crudă în care se găsește omul-poet. Să fie viața numai o poveste la sfîrșitul căreia rămîne doar întrebarea: „*de ce moarte, de ce?*“ Să fie lumea plină „*de zei tocmiți cu ora/ pentru umilința noastră?*“

Poetul este în același timp clarvăzător și sceptic, aparent deabusolat de marea lucrare a lui Dumnezeu și de inevitabila întîlnire cu bătrîna doamnă, moartea. Pentru el „*gîndul este uneori o mașină de proliferare a fricii: în fața morții sîntem singuri ca un pumn/ de omăt.*“

Total începe atunci cînd nu mai e nimic de zis, cînd dragostea se estompează odată cu „*sărutul lamelor sub-*

țiri“, degenerând într-o liniște claustrofobă. Poetul pare „să fi murit în mai multe trupuri deodată, cuvintele trec obosite ca spălătoresele seara/ îngerii dorm/ prietenii îmbătrînesc în fotografii.“ Poetul își conștientizează neputința în fața timpului, în fața morții, chemându-și fratele Abel, „de care nu-l leagă decît un cîntec de moarte“. Singurul zeu palpabil este cel care „cade obosit în fiecare seară pe pagini.“

Fiecare om își află destinul acolo unde pașii deznădejdiei îl poartă. Autorul „pleacă să cucerească lumea cu un braț de metafore“, chiar dacă poezia e „haosul condamnat la visare, chiar dacă pe cîmpul de luptă doar moartea cucerește stindarde.“

„Fiecare oglindă este o ușă închisă“, revelație plină de tragism a închiderii în sine. Purgatoriul poetului este mental, alături de discipolii suferinței, cei care i-au marcat definitiv existența și cu ajutorul cărora încearcă să-și găsească propria identitate. Nici muzele sale nu scapă de implacabilul destin: „trec femeile ca niște rîuri spre moarte.“

Poetul este neîncăpător în propria sa viață, gîndurile sale lovesc ziduri după ziduri, ca într-un joc de domino. El se revoltă „privind în ochii divinei absențe: nu sînt pregătit pentru atîta moarte.“

Evocarea părintească face trimitere tot la trista fericire a poetului, lumea cărților sale: „Fericirea ta de om singur, rătăcind printre bibliotecii/ mă sperie“, spune mama autorului. Sau vocea tatei: „Fiule/ într-o lume fără aripi/ trebuie să dai din mîini/ și din picioare.“

Poetul conștientizează că viața este o bătălie pierdută și singura sa consolare în drum spre eternitate „*rămîne întotdeauna o clipă pe care-o cutreierăm singuri.*“

Manualul bunului singuratic este o biblie a suferinței. Autorul, prizonierul propriilor sentimente, „*zace în inima sa ca într-o închisoare de flori.*“ Dumnezeu este doar o fotografie. „*Singurii zei sînt îngropați în spatele casei sale.*“ Omul-poet „*se naște zilnic de la stînga la dreapta*“, aranjînd „*documentele haosului*“. Cine știe, „*poate chiar în sîngele său vor construi labirintul*“. Constată că nici „*nu ne trebuie atît pămînt ca să fim fericiți*“. Și se pierde în nimicnicie, „*vorbele sale trecînd ca spuma mării prin gura înecatului*“.

Ar mai fi multe de zis pe marginea volumului „*Manualul bunului singuratic*“, apărut la editura Princeps Edit în anul 2005. Vă rămîne dumneavoastră să descoperiți autorul și opera (lumea) sa fascinantă.

Poezie cu aromă de toamnă, de ploii, de nopți și zăpezi veșnice

*Volumul „Florilegiu“, editura Emma, 2010,
(prefață)*

Inițiativa doamnei Ileana Lucia Floran, președinte al Asociației Culturale „Florema Design“ și editor-șef la Editura „Emma“, de a publica o antologie ce cuprinde poeți situați pe diferite paliere de vîrstă și afirmare, reprezintă un act demn de semnalat, mai ales ținînd cont de dificultățile financiare prin care trec în prezent editurile românești. Promotor cultural prin „Concursul de creație literară Visul“ și „Revista Culturală Visul“, Ileana Lucia Floran se implică de cîtiva ani în viața literară românească, fără a neglija autorii plecați în străinătate. Această deschidere nu face decît să ne bucure pe toți deopotrivă, într-o lume în care este din ce în ce mai greu să găsești numitorul comun pentru „a fi om“. Să ne păstrăm totuși doza de optimism și să analizăm poezia cu permisivitate și destindere.

În acest florilegiu, fiecare scriitor încearcă să găsească o formă de comunicare (cu sinele sau cu cei din jur) cît mai apropiată de simțăminte și înțelesuri, abordînd creația literară cu timiditate sau curaj, folosind diverse

tehnici de versificare. Deseori se observă influența clasiceilor în poezia cu rimă, însă sînt și autori care abordează noul, folosind licențe poetice și anglicisme specifice generației Net (Emil Fanache în poeziile „Biped“ – p. 72 și „a tăcut“ – p. 74). S-ar cere în multe situații o mai mare atenție la ritmul curgerii și aprofundarea mesajului artistic, în fond această calitate diferențiază banalul constructor de versuri de poetul autentic.

Primul autor din selecția de față, Mirela Aldea, își demonstrează talentul și tinerețea printr-o „ploaie de gînduri“ (p. 2), poezie în oglindă cu „descîntecul de ploaie“ al Anei Blandiana. Desigur, temele fundamentale sînt aceleași și diferența o face numai acuratețea limbajului și puterea imagistică. Experiența de viață este necesară însă lirismul, cum bine știm din cugetările lui Emil Cioran, este un fenomen revelator declanșat de trăiri intense precum dragostea și suferința ei. Poți să fii geniu și la vîrste de 16-20 de ani, numai că acesta te mistuie dacă nu îl contrabalansezi cu momente de respiro. Toți marii poeți au știut că ce poți face azi nu poți lăsa pe mîine, cu poezia nu se negociază și nu se dau întîlniri...

Vic. Virgil Bălan, un poet cu bogată activitate publicistică, mizează pe intertextualitate și repetiție, modelele sale literare fiind mai de actualitate. Poezia „Îți jur!“ (p. 19), o evidentă trimitere la Adrian Păunescu („Și jur pe tine și pe apa toată/ care ne ține barca înclinată“ – „A mea“) și poezia „Un sîmbure (p. 25) cu similitudini stănesciene din ce-a de-a 11-a elegie a marelui poet („...mărturisită de gură inimii,/ de inimă sîmburelui ei,/

cel în el însuși nemișcat,/ aidoma șimburelui pământului...“), sînt două exemple concludente.

Cornel Cornea ne prezintă o încercare onestă de poezie în „trepte“, pe drumul „căutării sublimului în artă“ (p. 48). Inspirația poetică este autentică, izvorîată din tumultul vieții. Vom cita trei strofe pline de vibrație și reverberație, cu precizarea că unele rime ar putea fi „unse“ cu mai multă stăruință: „*E arta de-a pătrunde în Aerul ce trece/ Cu mers de balerin peste câmpii și sate/ Și de-a clădi acolo castele-ale iubirii/ Ce nu pot fi străpunse de haos sau de moarte.// Te-ntrebi de ce Eterul se află-ascuns în toate/ Și caută tot timpul să te ia chiar de mîină/ Și să te poarte-n lume prin locuri neumbrate/ De cei ce nu se-nfruptă din opera divină.// Răspunsul e în tine, prietenă preabună,/ Și-l știi, deși sînt clipe de îndoieli ce-ți spun/ Că lumea-i o imensă și-ntunecată scenă/ Creată fără rost de-un scenograf nebun*“.

În căutarea neîncetată a dragostei și a cuvîntului, același poet ne mărturisește: „*Cetățile luminii rămîn necucerite,/ Iar zidurile albe se-nalță spre zenit./ Te caut, preaiubito. Pe unde ai fugit?/ Voiai s-ajungi tu prima pe-aleile sfințite?*“ („Cetățile luminii“, p. 50).

Florentina Loredana Dalian se exprimă prin poezie în proză și „randomizează“ în ce privește lungimea versurilor. Nu se mai poate vorbi de o peliculă alcătuită din cadre succesive bine definite, la fel ca poezia în trepte a poetului Cornel Cornea, ci mai degrabă de un conglomerat în care termenii din cyber-poetry întăresc protestul: „*Așa își aruncă oamenii trăirile/ la coș poți să-i zici și/ recycle bin/ Trăiri reciclate second hand/ e plină*

lumea/ de ele/ Astăzi oamenii nu mai mor pentru/ o idee/ astăzi oamenii mor de/ singurătate/ nu se mai îmbolnăvesc de iubire/ ci de lipsa ei“ („Strip-tease“, p. 54).

Proape de jumătatea volumului întâlnim doi autori care, la poluri diametral opuse în ce privește mărimea textelor, sublimează frumusețea naturii și a plaiurilor natale. Laurian Lodoabă, un poet interesant și cumpătat, ne face o demonstrație de haiku (p. 128), în timp ce Rareș Meșu, „Cu bicicleta prin Dobrogea“, nu dă semne că ar fi „obosit“ „*mergînd pe căi bătute*“, „*învățîndu-ne să fim doar oameni*“.

Rodica Pușcașu ne mărturisește cu modestie în scurta sa autobiografie (p. 157) că „*este un om mic cu iubire de cuvinte*“. Totuși, în poezia „Aventuri cu o sirenă“ (p. 158), întâlnim o metaforă care ne „taie respirația“ și la propriu și la figurat: „*sub apă lacrimile se agață de pești orbi*“. Credem că orice scriitor are la un moment dat sclipiri de geniu, dar ele nu sînt suficiente pentru o poezie de calitate. Este nevoie de constanță, de cît mai puține cuvinte căutate și cît mai multă sinceritate. Să vedem un exemplu de imagini construite cu migală, destul de reușite, dar fără legătură în text: „*Cheia sol mi se răsucea în păr./ Izbeam cu fericirea de pereții vieții,/ iar ecoul se hrănea cu rîsul meu./ Fluturii mă căutau pe-acasă/ să le vînd culori./ Viața trecea pe lângă mine/ ca o tulpină uscată.../ Luna făcuse insolație...*“ („Invidii de Lună“, p. 161).

Luminița Suse este o poetă care stă bine la capitolul constanță și siguranță în scriere. Poezia sa este diferită atît prin contextul în care a fost scrisă, purtînd amprenta

altei civilizații, cât și prin stilul diferit al autoarei, compact, inteligent, dur. Se simte suferința acută și dorința de control, cuvântul devenind un adevărat instrument chirurgical.

Llelu Nicolae Vălăreanu încheie acest volum cu o poezie născută „în vraja nopții“, „la crepuscul de lumină“ (p. 263-264). „Toamna“, „ziua“, „noaptea“, „trecerea timpului“ și „somnul iubitei“ alcătuiesc „simfonia unor vorbe“ de duh.

În linii mari, această antologie este benefică pentru că reușește să uniformizeze ambiții, încurajând în special tinerii autori să continue pe un drum pe care puțini reușesc. Astfel încât, la vârsta deplinei maturități poetice, fiecare să guste din vinul vechi pe care l-a pus la păstrare în pivnițele singurătății, vin cu aromă de toamnă, de ploii, de zăpezi veșnice și vieți căzute cu obrazii în palme...

Ioana Florea – Poezia și Alchimia Sufletului

*Volumul „Noaptea cea mai frumoasă”,
editura Convorbiri literare, 2008*

Cîștigătoare în 2007 a premiului acordat de Editura Convorbiri Literare, APLER și Dacia Literară, Ioana Florea își face debutul în iunie 2008 cu volumul de poezii intitulat „Noaptea cea mai frumoasă”. Un debut curajos, plin de prospețime și tinerețe, cu o versificație originală care se diferențiază prin stil și cadru de cea a creatorilor din mediul virtual, mediu pe care și autoarea de față îl frecventează.

Poezia Ioanei Florea se desprinde de contemporaneitate, chiar dacă, uneori, părinții și prietenii sînt evocați în texte. Caracterul atemporal, dar cu trimiteri spre mitologie („Tyche“, „Pygmalion“, „Casandra“) sau spre poezia clasică nord-americană („Strigoii acela bătrîn“, „Casa cu vedere spre moarte“), ne introduce într-un univers al dualității („Ana“), proiectat într-o ceașcă de cafea cu noapte: o lume cu îngeri și fantome, o lume de visări și de umbre.

Realistă, poeta ține să precizeze și rezultatul căutărilor specifice vârstei prin care trece, prin definirea dragos-

tei corporale: „noaptea cea mai frumoasă/ nu e într-o ceașcă de cafea/ nu e într-un gând ascuns/ în cotloanele întunecate ale memoriei/ nu e în cerul închis de dinți/ noaptea cea mai frumoasă e în trupul femeii/ și nicăieri altundeva“ („Noaptea cea mai frumoasă“).

Negrul, pământul, apele moarte sînt elemente ale închiderii în sine. Există o contrabalansare între ceea ce simte tînăra femeie și ceea ce gîndește. Tristețea, singurătatea sînt consecințe ale unor relații nesatisfăcătoare cu oamenii sau ale unor îndepărtări față de persoanele dragi (părinții). Poezia se dovedește un refugiu situat undeva pe la mijloc, între împliniri și eșecuri, între întîlniri și despărțiri, între venituri și plecări.

Unde se află idealul? Unde se află fericirea? Relevante versurile din poemul „Despachetez, împachetez valiza“: „voiam să plec, nu știu unde, trebuia să împachetez/ totul să fie în ordine/ valiza de care mă împiedecam mereu/ aștepta lîngă ușă/ mă simțeam ca o fantomă bîntuind o casă străină/ rătăcind undeva într-o lume iluzorie.“

Sentimentul inutilității este și el prezent, în universul închis-repetitiv, în care timpul devorează himere. Sugestive comparațiile din poezia „negru“: „fiecăre dimineată este o alergare/ între a fi sau a nu fi/ cînd toate apele au culoarea înecului/ ... / între două vieți/ se ascunde un devorator de himere/ cu fața îngropată în pămînt.“

Metaforele sînt abundente și surprinzătoare. Cu puține cuvinte Ioana Florea reușește să creeze imagini ample, demonstrînd un rafinament al versificației, o delicatete chiar și atunci cînd contextul este teluric,

morbid: „*doresc un mort cu ochii pustii/ răstigniți în ceață*“ („*Mi-e gura plină de țărână*“).

Epilogul poetic este impozant: „*te-am pierdut/ printre pleoapele zării/ sînt vîntul care suflă/ în lumînările/ cerului/ întinsă pe toate cărările sufletului/ mă dor semnele trupului tău/ visez mereu pe aceeași/ parte concavă/ a gândurilor/ în care sînt pasărea uitată de toamnă/ în cuibul cu amintiri/ sau frunza care-ți acoperă intimitatea/ ultimei contopiri/ cu moartea.*“

Poezia Ioanei Florea este matură și transcendentală. Între viață și moarte, între durere și înălțare, autoarea are harul alchimiei: „*sufletul în creuzet/ cu puține lacrimi/ și lasă-l să crească*“ („*Alchimia sufletului*“). De fapt, întregul corpus poetic este o alchimie de cuvinte bine alese, pe un registru bogat de stări sufletești.

Volumul „*Noaptea cea mai frumoasă*“, apărut la editura Convorbiri Literare, este un debut reușit, drept pentru care o felicităm pe autoare și îi dorim realizări la fel de notabile.

Liviu Nanu apasă tasta Any

Volumul „Apăsați tasta Any“, editura
Marineasa, 2008

Volumul lui Liviu Nanu, intitulat „Apăsați tasta Any“, începe cu poezia „Autobiografie“, într-o notă de culpabilitate. Poetul, „*un cerșetor de cuvinte șampilat cu cerneală de înger*“, se naște „*ca o consecință a luptei dintre vechile triburi*“ sau „*ca o tragere la sorți în care Dumnezeu a avut mână moartă*“ („naștere cu report“).

Volumul este o încercare timidă de pătrundere în universul *cyber-poetry* (doar câteva poeme în concordanță cu titlul), autorul punctează prin ironie (ultra)potențată („*vine cititorul/ ne trimite-n recycle bin/ cu lopata*“ – „apăsați tasta any“) și „*versuri cu mirosuri bine definite*“ („mirosuri“). Stilul, previzibil de la un poem la altul, are o tentă de „bășcălie“, pe poet „*îl doare în ochiul drept*“, ca presentiment, și „*cotul stîng*“ („indiferență“).

Totuși Liviu Nanu demonstrează că știe să versifice și cu ton grav, apelînd la comparații inspirate pentru a descrie „Ars poetica“. Valoarea scrisului este raportată la sacrificiul de sine, la prețul ce trebuie plătit metaforei: „*metafora este ca o tumoare malignă/ vine de nicăieri/*

capătă forme diverse/ se dezvoltă fără s-o simți în corp/ și uneori te omoară/ de tot („feels like rain“).

În ceea ce privește identificarea generaționistă, poetul recunoaște *„că se-mpiedică de o generație oarbă și surdă ce a luptat pentru o democrație senzuală“*. *„Parcă aș fi vrut să ajung în altă viață“*, conchide el. Relevantă ironia eșecului și totuși poezia se sforțează să se desprindă de canoanele tranziției postcomuniste. Oare și reușește? Cumva, răspunsul vine în textul „final cu circ“: *„Dumnezeu îmi trimite lichidarea în plic/ dar o termin pe loc achițiind datorii/ pe o listă închisă îmi pun degetul mic/ și mă simt ca un clown învîrtind farfurii“*.

Prima poezie care intră cu adevărat în universul *Cyber* este „Virtualia“. Face referire la o generație Google, *„căutată de moarte cu mouse-ul prin lume“*. Catharsisul este evident – virtual, *„plutonul va trage la comanda Enter cu kiloocteți în loc de alice“*.

Cît privește regulile versificației clasice, poetul le acordă importanță, de foarte puține ori se fac simțite ruperile de ritm: *„Dar dintr-o dată din pereți/ încep să fluiera săgeți/ și toate ațintesc spre mine/ și spre alți nenăscuți poeți“* („neanderthal“).

Una dintre poeziile care atrag atenția și admirația cititorului este și *„păpușarul cu o mie de degete“*. Prima strofă are valoare aforistică, nu se poate raporta doar la un singur individ, la poet, ea are „target“ universal. Sîntem cu toții *„asemenea moliei care zboară/ în jurul becului/ sperînd să trăiască mai mult/ decît filamentul“*.

Viața materială este bine evidențiată în poemul „ne facem bagajul“. Viața este asemenea unei *„valize în care*

îngrămădim lucruri, lăsînd tot mai puţin loc pentru dragoste, teamă şi un autoportret alb-negru cu zîmbet". Nici măcar zîmbetele nu au culori în această lume mercantilă. Prea târziu ca să mai fim fericiţi...

Simbolul sorescian al scării este întîlnit în poezia „ah mi s-a dat o scară”. Însă, dacă la marele poet sufletul este cel care se urcă pe scara firului de păianjen, la Liviu Nanu înălţarea este între „Marea Prostie” şi „Marea Scofală”. Se simte o urmă de complacere, ca şi cînd... prea mult plictis pentru a mai încerca o schimbare. „Poate că ne temem să ne spunem pe nume”, mărturiseşte autorul în „superstiţie” şi „renaştem prin mila computerului întru gloria lui” („rugăciunea ca o ecuaţie”).

Desigur, poetul nu trebuie să aştepte pînă la „*judicata de apoi*”, „*să vorbească frumos despre biserică şi uniunea scriitorilor de mîna a treia*”. Dacă nu merge Mahomed la munte, vine muntele la Mahomed?

Un viitor previzibil, însă îi vom acorda autorului circumstanţa mării plictiseli. Volumul de faţă poate fi citit cu plăcere de un lector cu predispoziţie pentru anecdotă. Să apăsăm deci tasta *Any*, să ne aşezăm în faţa monitoarelor şi să visăm poezie.

Mădălina Maroga și lecția de iubire

Volumul „Invitație la vis“, editura Sitech,
2006

Volumul Mădălinei Maroga, intitulat „Invitație la vis“, face parte din colecția „Poezie.ro“ și a fost publicat la editura Sitech din Craiova. Autoarea, absolvind cursurile „Generației Net“, s-a desprins de aceasta și a trecut la o nouă etapă, a poeziei pe suport fizic. Urmînd propriul standard, apelînd la versuri romantice sau încărcate de eros (eros lipsit de agresivitatea noilor pseudocurențe), Mădălina Maroga pune accent pe sinceritate și reliefare. Iubirea este pentru ea „întotdeauna ca o insulă/ destinată în exclusivitate celor care o pot dovedi// o boală incurabilă// o filă din jurnalul fanteziei// o goană albastră cu atingeri timide, ascunse și triste“ („Tratat despre iubire“). Iubirea este o „lecție“ în care „dai bună seara fiecărui necunoscut“ („lecție de iubire“), „o dezlegare aproape de vise“, „un legămînt cu fiecare gînd“ („Fila iubitilor de carton“) sau „o inimă falsă“ în care „ne îngropăm sîngele“ („Inimă falsă“).

De unde a început dragostea? Poeta mărturisește că nu a știut niciodată, „a prins-o doar de cîteva ori de mînă“, „îndoind brațele ca un copil“. Și de fiecare dată s-a oprit

în fața unui „gard de sîrmă ghimpată“, irosind sînge și lacrimi.

Curajos să poetizezi cu atîta evlavie iubirea într-o lume în care sîntem condamnați la indiferență sau obsesii carnale. Curajos să-l evoci pe Dumnezeu și să te simți „ca un copil orfan descoperind lumina“ („El, noi și Dumnezeu“). Curajos să fii „o altă femeie“, „venită dintr-o altă lume“, dăruind inima celorlalți (frumos comparată inima cu raiul dintîi al nașterii) și mărturisind că „dragostea moare în fiecare noapte pe pămînt“.

Evident, actul purificator (și în același timp al metamorfozei) este „o luptă în lagărul cuvintelor“ („Devin femeie“). Din crisalida iubirii totul pare accesibil, realizabil, însă lumea (viața) este de cele mai multe ori un zbor frînt între două săruturi. Altele sînt „legile sîngelui“ („Un altfel de punct“), „nu e vina nimănui/ se surpă piramidele la intrare-n cuvînt“ (evocarea fatalității, a neputinței, cuvîntul devine clepsidra prin care trece praful existențial) .

Invitația la vis este cea a unui suflet veșnic tînăr. „Sufletul meu e un copil care plînge“, mărturisește poeta în poezia ce poartă și numele volumului. „Un suflet ca al meu umblă pe jos/ adună în buzunarul de la geacă o hîrtie pe zi/ alteori/ văd numai puncte albe și adrese unde nu locuiește nimeni“ („Lingura nu există“).

Desigur, plină de delicatețe, poeta spune că „nu este vremea potrivită să strig în gura mare pe străzi/ îmi aleg cuvintele cu grijă, privesc la tristețea toamnei acesteia/ te întreb uneori ce mai visezi...“ („Ce mai visezi?“)

Iată că din această singurătate purificatoare, refugiindu-se în oniric, acolo unde totul este posibil, chiar și o dimensiune utopică, la fel „*ca un cer al fiecărei povești*“ („Aprind toate luminile“), Mădălina Maroga reușește să ne predea o lecție de iubire prin poezie. Volumul „Invitație la vis“ este un cadou pe care putem să ni-l facem în fiecare an, în fiecare anotimp, pentru a ne întoarce la originile sufletului nostru pur.

Invitație la lectură : Matei Vișniec și poemul care se citește pe sine

Volumul „Înțeleptul de la ora de ceai“,
editura Liternet, 2004

„Înțeleptul de la ora de ceai“ de Matei Vișniec este unul dintre cele mai „rafinat“ volume de poezie pe care editura Liternet le pune gratuit, sub format electronic, la dispoziția cititorilor (<http://editura.liternet.ro>). Volumul este structurat în trei părți: „Viața arhaică“, „Viața simbolică“ și „Viața concretă“.

În prima parte, după o probă poetică testimonială – „Fuga“, Matei Vișniec își începe periplusul meditativ-filosofic avîndu-l ca martor pe îngerul său. Bucata aceea de pîine la care îngerul rîvnește este aidoma hranei spirituale a poetului: poezia.

Valențele cuvintelor și dedublarea sensurilor sînt caracteristici predominante ale creației: „*femeia uriașă pune capcane/ pentru peștele prost și gras*“ („Femeia uriașă“). Autorul prezintă deosebit de subtil erosul și thanatosul pe fondul unor imagini (texte) suprapuse, asemenea palimpsestului.

În „Viața simbolică“, „poemul care se citește pe sine“ este o entitate de sine stătătoare, apărută de nu se știe

unde, de nu se știe când. Întoarcerea către origini, căutarea unui sens, a unei înțelegeri a genezei poemului (și nu numai) duce, inevitabil, la dispariția sa. Însă ceva/ cineva anume se împotrivesc cuvintelor ursitoare: „*ai să dispari/ ai să dispari pentru totdeauna/ urlă cuvintele care au mai rămas necitite/ n-are nici un rost să dispari/ îi șoptește poemului/ duhul poemului, speriat, zbîrcit ca o lămâie.*“

Golirea de cuvinte a poemului este precum golirea de sentimente a unei ființe. Chiar dacă ceea ce simțim nu este întotdeauna echivalentul a ceea ce facem, chiar dacă acționăm în ciuda moralității, a adevărului, trecînd prin această stare de „vidare“, „de gol în suflet“, salvarea este numai spirituală. Degeaba există „nebulia poemului“, „înțelegerea sinelui“ dacă nu există purificarea, în cazul de față, „albul care se întinde peste tot“.

Într-o scriere (lume) încărcată de simboluri examinatoare/ constatative precum „ora exactă“ și „ciclopul“, autorul este martorul unui „sfîrșit de secol“ în care „*orbul trecea pe stradă cu luneta la subsuoară*“. Pentru ca apoi, profetic și fatalist, să declare: „*există o moarte sigură moartea prin/ cuburile inexistente de gheață/ există o ieșire sigură din univers ieșirea/ prin gura neagră a cuvîntului univers*“ („Ieșirea prin gura neagră a cuvîntului“).

În „Viața concretă“, revenirea la concret este realizată din perspectiva sumbră a omului singur, prin evocarea locurilor familiare: orașul, străzile, autobuzele (călătorie pe axa spațiu/ timp). Pentru ca în final, „după o zi călduroasă de toamnă“, „după o plimbare cu trenul“, autorul revine la „adevăr, bine și frumos“, în „camera cu

ferestre deschise“, „cu hainele încuiate în dulap“, în timp ce „dușmanii“ săi (iertăți), mor de bătrânețe prin paturile lor.

„Înțeleptul de la ora de ceai“ încheie epic finalul acestui ciclu și al volumului. Întoarcerea către sine, către adâncă și hieratică stare de singurătate, este concluzia înțeleaptă a poetului: *„Ce se vede acolo, striga mulțimea adunată în fața ferestrei// înțeleptul privea nemișcat în adâncul/ căni de ceai își umezea ochii/ și striga spre strada pustie:/ chiar acum/ se vede sângele lucitor al materiei/ cum se ridică la suprafață.“*

Miruna Tarcău – Războiul Titanilor, Alegerea lui Selenae

Volumul „Războiul Titanilor, Alegerea lui Selenae“, editura Christian Feuillette, 2007

Proza fantastică și mitologia au marcat adolescența multora dintre noi, deschizându-ne porțile nebănuite ale imaginației, ale reveriei, dând o altă înfățișare acelei lumi în care super-eroii, creaturile binelui și ale răului, se luptă pentru supremația cerului, a pământului sau a altor dimensiuni cosmice. Cine nu a citit *Legendele Olimpului* sau *Legendele Țării lui Vam*? Cine nu a fost fascinat de povestea ultimei licorne și a vrăjitorului Smendrick? Sau de mirifica lume din *Chipul din Abis* a lui Abraham Merritt? Mai recent, fenomenul Harry Potter domină planeta, și nu vorbim numai de literatură pentru adolescenți. Deja a devenit un cult al frumosului, o evadare din stereotipul romanelor greoaie sau a celor pur și simplu comerciale.

Miruna Tarcău este o surpriză în peisagistica prozei fantastice, atât prin vârsta la care abordează acest gen, cât și datorită faptului că romanele sale sînt scrise în limba lui Voltaire. La numai șaptesprezece ani, tînăra autoare s-a remarcat printr-un roman de factură polițistă –

„Insula Diavolului“, publicat la editura „Carte Blanche“ din Montréal, în noiembrie 2006, iar acum confirmă prin „Războiul Titanilor – Alegerea lui Selenae“, prima carte dintr-o saga fantastică, apărută la editura „Christian Feuillette“ în anul 2007.

Romanul ne prezintă un război mondial și multi-dimensional, în care cititorul e familiarizat la început cu rivalitatea conducătorilor și frica față de primele ostilități. Conflictul apare inevitabil pentru toate personajele cu excepția eroinei, Selenae, ce se găsește prinsă între două tabere: de o parte sora ei, zeii din Olimp, Titanii și popoarele supuse lor, iar de cealaltă parte clanul tatălui ei – Hell, pe care nu l-a cunoscut niciodată.

Sfîșiată între pasiune și datorie, eroina își vede dispărînd visul de glorie războinică în fața unei dileme foarte dure: alegerea unei patrii, a unui drapel și a unui comandant. Va descoperi frica de moarte în timpul voiajului din a Patra Dimensiune, unde toate popoarele oprimare se încredințează ei și sabiei sale legendare cu scopul de a distruge o armată ce părea invincibilă. Selenae este speranța de supraviețuire a acestei lumi, fără ajutorul ei toți fiind condamnați. Dar dacă ea se va hotărî să-i ajute, trebuie să-l trimită pe Hell în Infern și atunci toate dimensiunile vor fi în pericol...

Alegerea lui Selenae reprezintă declanșarea unei insurecții pentru preluarea puterii, pentru eliberare, iar nici una dintre părți nu e complet bună sau rea. Dimensiunile se divizează, dușmanii se aliază pentru supraviețuire...

Intriga narațiunii are și repere mitologice. Povestirea începe în Dimensiunea a doua, Grecia antică, într-o lume în care zeii coexistă cu eroii și muritorii, iar mitul lui Thezeu și al Minotaurului, muncile lui Hercule și Elena din Troia sînt realități istorice.

Acțiunea continuă în Dimensiunea a Patra unde au loc primele ofensive ale bătăliei. Ca să-și adune o armată, Hell perturbă echilibrul vieții și împiedică sufletele morților să intre în Infern (o lume a morților diferită de infernul creștin sau Hades-ul grec). Morții formează astfel o armată sub comanda lui. Doar Selenae poate să-l gonească pe Hell din Dimensiunea a Patra cu ajutorul sabiei sale magice.

Acestea ar fi în linii mari acțiunile acestui roman în care *„Războiul e o artă și acest război promite să fie absolut uluitor“*.

Miruna Tarcău ne introduce într-o lume de vis, o lume de care a fost atrasă încă de la primele cursuri de la școala de latină sau după călătoriile din Grecia și Italia. Pentru comunitatea românilor din Montréal, această tînără prozatoare vine cu un suflu nou, dătător de speranță, bucurîndu-ne și confirmîndu-ne că oriunde ar fi răspîndite, prin orice colț al lumii, talentele noastre trebuie recunoscute și evidențiate.

Traian Vasilcău și poezia ce vine de Cînd s-au fost spus îngerii

*Volumul „Cînd s-au fost spus îngerii“,
editura Epigraf, 2009*

Ar fi ușor de încadrat poezia lui Traian Vasilcău dacă luăm în considerație doar forma, structura și tematica versurilor. Bogată în elemente religioase, poezia vine ca o întâlnire în și cu Dumnezeu, după parcurgerea drumului Golgotei „fără teamă“ și crucificarea cuvîntului („Întîlnirea în Dumnezeu“, p. 56). Însă, dincolo de „coruperea inimii“ și „supunerea metaforei“ (p. 57), versificația are o legătură subtilă cu transcendența (timp și spațiu prin care doar îngerii sînt călători). Migrarea cuvintelor în și spre magia divinității este rezultatul unui destin incontestabil. Dar cel mai tragic pentru autor este faptul că nu știe cînd va fi cîntat psalmul înlăcrimării și unde se va obloji rana sa eternă (p. 47). Discipolul tăcerii devine cantorul orfan, ruga sa interioară fiind fără răspuns.

Versurile dor, cei care cunosc sacrificiul cuvîntului pe altarul lui Dumnezeu pot fi profund atinși de experiența poetului. În drama cauzată de lipsa de comunicare, oamenii își schimbă profesiunile și devin umbre pentru

umbre și rămân datori doar umbrelor: „*Profesiunea mea se cheamă: Umbră,/ Umbră mergînd-naintea tuturor,/ Umbrită de etern, trecîndă umbră,/ Eu sînt c-o umbră umbrelor dator.* („Statut de umbră“, p. 15). Astfel, într-o lume mercantilă, în care orice gest de bună credință este „impozitat“ de gurile rele, crucificarea devine modernă: „*Se vinde cer și lună. Prădare de Mereu!/ Mîine-l vom da în rate pe însuși Dumnezeu* („Crucificare modernă“, p. 12).

Etic sau religios, poezia lui Traian Vasilcău nu trebuie asociată nici codului de conduită și nici arhetipului biblic. Sînt perceptibile atît credința cît și incertitudinea, trăiri necesare identificării în dimensiunea ontologică. Nu se poate vorbi nici de o etimologie multiplă, poetul nu culege îngerii din flori și nici nu le împodobește aripile pentru a ne incita la un studiu semantic amănunțit. Se simte experiența trăită, se simte respectul față de cuvînt și față de valorile creștine, fără a canoniza poezia într-o mînăstire în care doar cei umili pot ajunge. Credem că se poate lua în calcul și factorul tangențial, putem avea o revelație în fața unei flori la fel cum putem exclama *Evrika!* în fața unui cuvînt ce ajunge la suflet. Poetul ne îndeamnă să fim, să trăim pur și simplu: „*Fă-ți mănăstirea în cuvîntul Este/ Și-n el îngenunchează ne-ncetat.*“ („Mănăstirea din cuvînt“, p. 71).

Volumul „Cînd s-au fost spus îngerii“, apărut în 2009 la editura Epigraf din Chișinău, ne oferă o lectură relaxantă cu rezonanțe psalmice. Graiul dulce moldovenesc și talentul autorului se îmbină armonios. Astfel

ne întărim credința, și noi cei aflați la mii de kilometri
distanță, că sîntem români și toți de-aceeași limbă.

Vanda Florea – Catapeteasma luminii

Volumul „Catapeteasma luminii“, editura Fides, 2008, (prefață)

Ar putea să ne mire debutul întârziat al Vandei Florea cu volumul intitulat sugestiv „Catapeteasma luminii“. Asta pentru că *Lightheart*, așa precum o cunosc cei care ascultă emisiunea postului Radiolynx din București – Casa Poetescu, este o autoare care a cochetat de ceva timp cu poezia și chiar a participat la mai multe cenacluri literare. Totuși, din motive de nimeni știute, a preferat să-și tăinuiască manuscrisele și chiar să le dea uitării. Să fi fost teama, să fi fost neîncrederea sau nevoia unei intimități creatoare? Poate câte puțin din fiecare însă, pînă la urmă, Vanda Florea a înțeles că din moment ce primești un dar de mare preț precum poezia, trebuie să-l dai mai departe. Poezia nu este un act al egoismului. Ea poate vindeca suflete, poate lega punți durabile între oameni sau poate fi o cale spirituală.

Chiar dacă volumul Vandei Florea cuprinde fascicule de poeme luminoase care ne pot trimite la Blaga sau „stoluri“ de cuvinte cu iz stănescian, nu vom insista asupra influențelor literare, evident, un indiciu al lecturilor destul de bogate.

De remarcat la Vanda Florea este transcenderea de la suferință la iubire prin intermediul cuvîntului, de foarte multe ori poeziile sale fiind adevărate rugăciuni. Fundamentul creștin, purificator și înălțător, nu este subjugat canonic. Mai mult de atît, mesajul poetic este transmis deseori sub forma unor pilde asemănătoare cu cele ale înțelepciunii Zen: „*Să nu faci rău cu binele din tine*“ („Dar“) sau „*De ce din toate cîte știm, am ales să iubim?*“ („Iubire“).

Poeziile scurte, cu irizări orientale, poartă de cele mai de multe ori stigmatul durerii, ale așteptării și ale exilului: „*Azi/ Din clepsidra plină de cuvinte/ Prin secunda îngustă/ Nu mai picura decît depărtarea*“ („Depărtare“); „*Cruce de foc/ Săpată/ În/ Palidul/ Lunii*“ („Sînt“); „*Cad/ În/ Abisul/ Nevoii/ Neîncetate/ De/ Lumină*“ („Abis“); „*Mi-e/ Sufletul/ Viscol/ De/ Fluturi*“ („Viscol“); „*Măsurînd/ Așteptarea/ Dorul/ Își pierde/ Orice/ Măsură*“ („Dor“).

Motivul singurătății este, de asemenea, foarte bine evidențiat în versurile: „*Doamne/ Cît/ De singuri/ NE/ Simțim/ În/ Iubirea/ Aceasta/ Mare*“ („Singurătate“).

Poeziile Vandei Florea, apelînd la registrul tehnic al versurilor albe sau al cuvintelor rimate, au cursivitate și claritate. Ludicul virtuozității artistice este accentuat de reușite reprezentării grafice.

Volumul de față vine ca o dezlegare la poezie. Motivul iubirii, întoarcerea la copilărie prin evocarea bunicii Ely, darul de a fi mamă și sensibilitatea cu care copilul surprinde „*curgerea fiecărui grăunte de timp*“, cosmogonia, teluricul, oniricul, toate acestea sînt stilizate de către poetă în scrierea sa.

Dar peste tot și toate, ca o aureolă poetică, rogvaiv-ul aducător de bucurie și speranță cuprinde lumea sub arcul său de cerc. Lumina este izbăvirea, purificarea și multicolorul: „*Cu lumina/ Botezînd cerul dimineții/ Pulsînd și hrînind retina/ Încălzind pămîntul inimii și dospind curcubeie... cu toate acestea sîntem/ Mirarea că sîntem*“ („Mirare“).

Sîntem fericiți să asistăm la debutul poetic al Vandei Florea, o autoare plină de sinceritate și căldură, care nu se sfiște să creadă prin versurile sale. Fără îndoială, „*Catapeteasma luminii*“ este o carte ce merită citită, mai mult de atît, avînd darul de a deschide porți către lumea spirituală a cuvîntului.

Viorel Zegheru – Cuvîntul – Sărutul luminii cu eternitatea

Volumul „*Ecloziuni*“, editura Fides, 2008,
(prefață)

Fluturile! Omul și destinul său într-o cavalcadă de gînduri, de sentimente... Imaginea puternică, simetrică a acestor creaturi fragile (omul – fluturile), este predominantă în volumul *Ecloziuni*, un volum al profunzimilor, al purificării și al metamorfozei cotidiene. Căci asta face Viorel Zegheru, ascede prin fiecare cuvînt către sine, printr-un proces poetic, un joc extrem de dureros, cu reguli stricte precum singurătatea, moartea și introspecția.

În Grecia antică fluturile era simbolul sufletului. Toată această carte este marcată de dorința de a zbura, de a ajunge departe, de a depăși barierele umane. Poetul, preocupat de simbol și mister, leagă și dezleagă cuvinte, trăind într-o lume a propriei sale respirații dar... „*înainteză cu privirea/ spre Paradisul/ posibil.*“ („Înserare“).

În zborul său, asemenea unui Icar-poet, autorul are îndrăzneala de a ironiza divinitatea: „*dumnezeu sare coarda/ în grădinile noastre/ suspendate/ dumnezeu ia nota maximă/ la bîrna din ochiul/ veșniciei/ dumnezeu/ ne*

împrumută vieți/ pe datorie/ dumnezeu/ are rău de înălțime/ și noi îi săpăm/ groapa („Rău de înălțime“).

Mai mult de atât, poetul își dorește o *„lege prin care să fie dați îngerii jos/ și cerul să devină/ o casă de toleranță.*“ („Legea anti-îngeri“).

Însă, singura casă a toleranței este cea a gândurilor și poetului nu-i rămîne decît să aștepte și să-și fumeze dragostea (sau apropierea) unei ființe angelice prin *„degete fără filtru*“.

Remarcăm sarcasmul la adresa vieții și a tuturor lucrurilor care sînt întoarse cu susul în jos sau cu josul în sus. Pe axa verticalității, totul înseamnă moarte, fie că este vorba de înecat și cerul ce se află la picioarele sale, fie că este vorba de peștele ce se ridică și sîrșește la suprafața apei. Uluitoare imaginea din poezia „Peștii mor“, cu trimitere la un vers la fel de sugestiv al poetului canadian Pierre Morency: *„quand il dort il nage entre deux eaux*“. Și ce îi rămîne autorului pe axa trup/ suflet, dacă nu cuvîntul, poezia?

Ecloziunile cuvintelor, idei în mitra minții creatoare de poezie; ecloziunile creaturilor pămîntești, fie oameni, libelule, pești sau lebede; toate au la origine *„sărutul luminii cu eternitatea*“ („Cuvîntul“).

De altfel, referitor la actul creației poetice, Viorel Zegheru descrie poezia drept *„regina cuvintelor*“ („Rolul“).

Spațiul în care se produce asceza este atemporal, poetul *„își lasă orele la ușă/ ca niște papuci sonori*“ („Lepădare de timp“), și se gîndește la iubita sa *„ca la un meteor ce schimbă/ traiectoria destinului*“ („Meteor“).

Dragostea pentru femeia cu părul amnezic, care nu poartă vreun nume în acest volum, se manifestă „*ca un fel de good-bye, când, printr-o sentință a sărutului/ buzele noastre au fost condamnate/ la nedespărțire*“ („Sentința“).

Și astfel, poetul își caută fratele geamăn, în egoul său, în sânge, printre vise, suferințe și lacrimi. Și tot ce găsește este o lume de umbre: „*Prima umbră:/ Port cu mine copilăria/ ca o umbră care își cere/ drepturile.../ A doua umbră:/ Eu și moartea – două umbre/ care se invită reciproc/ în mormânt./ Avem soarele vieții/ când în față/ când în spate/ și jucăm pe rînd/ rolul umbrei.../ Ultima umbră:/ Sînt într-o cameră/ mică și luminată/ astfel încît umbra/ străbate pereții/ cavoului...*“ („Umbre“).

În toată această singurătate, poetul „*își vinde himerele și amintirile unui Defoe, cerșetor în Piața Libertății... cenușa viselor sale acoperă crinii uciși... și-ascultă timpul băînd tic-tacul morții*“. Pentru ca în final să-și spună rugăciunea înspre comuniunea cu Tatăl: „*învață-mă Tată necunoscut/ comuniunea cu tine/ povestea fără sfîrșit/ zborul de jos/ și mai jos/ subteranul, sfîrșitul/ care vine atît de repede/ învață-mă Tată*“ („Rugăciunea unui fluture“).

Constructor de stări și reverii poetice, degajînd impresia unei lucidități creatoare dincolo de curgerea fluidă a timpului („*Cu picioare de plumb, timpul se întoarce în carapacea eternității*“ – „Timpul“), Viorel Zegheru evită superfluența și alege calea directă, către esențial. Atmosfera poemelor sale e naturală, plină de efuziuni spontane (angoase, fericiri, tristeți), întrerupte uneori de momente de evadare, de melancolie în oaze de liniște.

Într-una dintre parabolele încărcate de rafinament, poetul își descoperă condiția umană în lumea iluzorie (ca o cameră cu oglinzi), în lumea în care nu-și găsește locul, iar singura sa însușire este supraelastică, tinzând către un ideal tangibil: „*Tă descopăr./ Sîntem doi ciorapi:/ eu negru, tu rupt;/ eu – supraelastic,/ tu – realist./ În călcîi fiecare/ avem o iluzie:/ eu – un picior,/ tu – perechea...*“ („Ciorapii“).

Viorel Zegheru este un poet al esențelor. Lectura poemelor sale necesită atenție și meditație asupra cuvîntului. Nu de puține ori, multitudinea de sensuri oferă porți nebănuite imaginației. Metaforele sale, fie încărcate de ludic, fie de subtilitate, au darul de a cuceri suflete și minți într-un univers în care poezia este la ea acasă.

Camelia Petre și poezia ce nu își pierde urma

Volumul „Mareea sufletului“, editura Anamarol, 2006

Din păcate, datorită situației în care se găsește literatura românească, mai multe dintre debuturile promițătoare în poezie ajung să fie date repede uitării, creații de certă valoare pierzându-și urma, fără să aibă ocazia de a testa masa largă de cititori. Asta în timp ce la unele edituri destul de cunoscute, înconjurate de reviste și critici la comandă, continuă să fie publicate cărți penibile ce reușesc în scurt timp să câștige premii bombastice și mai apoi să invadeze librăriile. Chiar dacă după câteva generații se vor cerne și aceste valori false, trebuie să așteptăm uneori prea mult pentru a descoperi un autor care să merite cu adevărat să fie apreciat.

Foarte mulți scriitori se zbat, în aceste condiții, să găsească un sponsor și o editură care să le publice, pe gratis sau la un preț avantajos, manuscrisul de debut. Este foarte greu să ieși din anonim, darămite să ajungi să ai o carieră de scriitor profesionist.

Criticii, dintre cei care au mai rămas onești și preocupați cu adevărat de poezie, ori nu au timp, ori sînt prea

plictisiți de cîte cărți proaste au citit, ori se dedică unor studii și creații care să le aducă un beneficiu mai mult decît moral.

Ar mai fi ca soluție și concursurile pentru debutanți, dar și acolo, fără să ne mire, avem de-a face cu tot felul de aranjamente. Toate lucrurile acestea se știu și se tace pentru că, dacă o luăm pe firul ariadnic al onestității, fiecare este legat cu ceva de altcineva, iar dacă ajungem, doamne ferește!, să spunem ceea ce credem... ne trezim că nu mai putem publica decît în revista proprie întrucît prin altele nu se mai găsește spațiu.

Prin volumul „Mareea sufletului“, publicat la editura Anamarol în anul 2006, Camelia Petre și-a demonstrat talentul și răbdarea. Un debut la 32 de ani cu o poezie în care se îmbină armonios experiența acumulată și căutările specifice femeii ce se află în fața unor noi provocări.

Dar dincolo de sensibilitate, singurătate, melancolie (evidențiate în „Cuvîntul înainte“ de către Daniela Stănescu), se simte și un filon aforistic, al femeii-poet ce caută esența lucrurilor care o definesc. Poezia „*aproape că se citește pe sine*“ (o paralelă vișniciană) iar „*cuvintele sînt asemenea pruncilor desculți care se rostogolesc prin mușchiul cald al ierbii*“ („Capuccino cu dragoste“, p. 8).

Prin periplul tematic vom reține „privirea“, „*care își pune amprenta pe mai multe suprafețe deodată*“ („Linia“, p. 12); „frumusețea“, „*care știe cel mai bine cum se îmbălsămează iubirile în tăceri*“ („Frumusețea nu se vede“, p. 14); „pămîntul“, „*această liană agățată de timp*“; „omul“, „*această oglindă nici lut și nici apă*“ („Această

oglinďă“, p. 37); „poezii“, „care nu ar trebui să fie atinși de pleoapa celor care îi citesc“ („Aură de poet“, p. 50); „vîrsta“, „care se aseamănă cu un nor de praf asfințit peste cer“ („Asemănare“, p. 62); „moartea“, „care este mai aproape de mine decît aș fi putut fi eu vreodată de ea“ („Cîndva“, p. 70).

Numai și după aceste citate putem trage concluzia că poeta are un bogat arsenal de metafore bine alese, fără să încerce să epateze sau să împodobească versul cu tot felul de prețiozități. Se observă atît delicatetea cît și forța expresiilor, calități remarcate și de Sorin Teodoriu pe coperta a IV-a.

Frecventînd un atelier literar (www.poezie.ro) în care foarte multe valori dispar datorită influențelor și comentariilor lipsite de verticalitate, Camelia Petre știe cît de ușor „își poate pierde poemul urma“. Printre mii de autori devii un nume ne semnificativ, „*poemul traversează strada*“ (în agonie) „*în buzunarul găurit al unui cerșetor nătîng*“ („Poemul își pierde urma“, p. 53). Poemul devine „*încărunțit*“, „*sociabil*“, „*blînd*“ („Cafeneaua“, p. 46) sau „*cumsecade*“, „*anonim*“ (o ușoară tentă de ironie în poezia „Cumsecade“, p. 48).

Dar autoarea, optimistă, mai speră ca poemul să renască din cenușă ca pasărea „Fenix“ (p. 59), pentru că „*poezia este fără vîrstă*“ (p. 74), indiferent dacă „*poezii nu ar trebui să fie vreodată auziți*“ („Aură de poet“, p. 50).

Poate că singurul poem care nu își găsește loc cu adevărat în volum este „(des)Cîntec de adormit copii“ (p. 41). Autoarea ar fi putut să alcătuiască, dacă dorea, o carte pe tematica respectivă.

Concluzionînd, avem de-a face cu un volum valoros, prea ușor trecut cu vederea, un adevăr care oricum nu îi deranjează pe mulți. După cum menționează poeta în poezia „Linia“ (p. 14), *„adevărul face ca adevărul să fie o iluzie... tu, întors cu fața la oglindă aștepți“*. Nouă, cititorilor, ni se confirmă că poezia are forțe miraculoase și va ajunge mereu la cel care are cel mai mult nevoie de ea.

George L. Nimigeanu, un poet pentru mileniul III

*Volumul „Fața nevăzută a durerii“,
editura Ardealul, 2006*

Mai rar asemenea oameni devotați în aceste vremuri confuze. Vorbim despre poezie ca despre un *modus vivendi* completat de exemplara dăruire și tendința continuă de perfecționare. Poetul se află în căutarea adevărului prin cuvânt, parcurgând etapă cu etapă, volum cu volum, metamorfoza. Paradoxal, poezia este în același timp captivitate și eliberare, durere și extaz, rătăcire și revelație, iar cine trăiește cu intensitate aceste stări, sărind pe trambulina viselor între viață și moarte, între iluzii și cruda realitate, descoperă că nu mai poate negocia cu liniștea sa interioară.

George L. Nimigeanu se înscrie pe linia poezilor „de calcul și precizie“, fără a oblitera afectivitatea și mesajul artistic. Travaliiul său este metapsihic, iar autocontrolul face ca fiecare poem să (re)devină o rotiță din pîntecul timpului „lacom și rece“. Autorul este extrem de serios. Știe foarte bine ce urmărește prin creația sa, nu scrie nici la întâmplare și nici nu caută să hipnotizeze cititorul. Și, o să vă mirați, în ciuda perfecționismului de care dă

dovadă, George L. Nimigeanu nu este doar adeptul versurilor rimate și ritmate. Scrie la fel de bine și versul alb, chiar cu mai multă profunzime, fără să-și altereze ideea din cauza unor cuvinte impuse de rimă.

Volumele lui George L. Nimigeanu au uniformitate, ele se pot aprecia și după valoarea individuală a poeziilor, dar mai ales după valoarea lor în ansamblu, fără să întâlnim „fracturi de versuri sau alunecări de teren metaforic“ (!). Autorul nu se joacă de-a cuvintele și nici de-a v-ați ascunselea cu sensurile lor, nu dorește să șocheze și nici nu încearcă să facă o demonstrație de forță prin arta scrisului. Este extrem de modest, cu mult bun simț, și poate că tocmai aceste calități îl vor impune în acest început de mileniu.

Credem că la ora actuală poeții valoroși suferă, mai mult ca niciodată, din cauza cititorilor superficiali. Comunismul, în ciuda dezastrelor pe care le-a produs, a impus un anumit nivel de educație. Astăzi, libertatea accesului la informație este fără limite, iar îngrădirile sînt dictate de lupta pentru supraviețuire. Cine mai are timp de meditație cînd nevoile stringente îți răpesc și orele de somn? Astfel, să nu ne mire că adevărații poeți au ajuns să se citească unii pe alții și se recunosc numai ei între ei. Există un cerc larg, al consumatorilor de literatură comercială, și există un cerc restrîns, al meta-poeților. Pe de altă parte, referindu-ne la generația nostalgică (cenaclul Flacăra), să nu ne mire faptul că poeți precum Adrian Păunescu reușesc să se mențină în topul celor mai apreciați autori. Poeziile memorabile datorită sentimentului profund ce răzbate din ele, datorită deta-

șării de doctrine și refugiului în dragostea părintească sau dragostea idilică, încă mai au succes. Dar, analizând cantitatea imensă de poeme ce alcătuiesc opera unor autori prolifici, concentrația este foarte redusă, de câteva procente la sută. Este bine și așa, că avem de unde alege, chiar dacă nu se poate vorbi de cărți valoroase, de constantă în scriere, de profunzime, așa cum Blaga, Sorescu, Nichita sau Daniel Corbu au reușit prin opera lor.

Cărțile lui George L. Nimigeanu sînt piese de puzzle care se îmbină perfect într-o imagine ce se vrea a fi întocmai „fața nevăzută a durerii“. Opera autorului, bogată în sensuri și perspective metafizice, cuprinde volumele: *Colinele singurătății*, versuri, editura Dacia, Cluj, 1983; *Fotograf de ocazie*, versuri, editura Transilvania, Sibiu, 1990; *Tîrgul de fluturi*, versuri, Casa de editură Mureș, Tîrgu-Mureș, 1994; *Desene pe apă*, versuri, editura Transpres, Sibiu, 1994; *Semne particulare*, versuri, Casa de editură Mureș, Tîrgu-Mureș, 1995; *Ființa întrebării*, versuri, Casa de editură Ardealul, Tîrgu-Mureș, 1996; *Viața de rezervă*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 1998; *Pe streășina veacului*, versuri, editura Augusta, Timișoara, 1999; *Vinovat de sinceritate*, versuri, editura Augusta, Timișoara, 2001; *Tămăduirea de sine*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2002; *Semințele focului*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2004; *Ale vieții sînt toate cuvintele*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2005; *Aerul din cîntecul pierdut*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2006; *Pietre de rîu pe de sînge*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2006; *Lumina de la început*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-

Mureș, 2006; *Jocul ocult al țărmlui cu marea*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2006; *Fața nevăzută a durerii*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2006; *Întotdeauna viața pune întrebări*, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2007; *Noblețea tăcerii*, editura Samuel, Mediaș, 2008; *Zodia nedreptății*, editura Samuel, Mediaș, 2010.

Fiecare volum este o învățătură începînd chiar prin metafora titlului, descoperim mai apoi răspunsuri la întrebări pe care nu ni le-am pus încă, pentru ca, la final, să tragem linia și să facem socoteala sîngelui pînă la ultimul cent. Revenind la volumul care ne-a atras atenția în mod deosebit, „Fața nevăzută a durerii“, versuri, editura Ardealul, Tîrgu-Mureș, 2006, cu o prefață de Dumitru-Mircea Buda, autorul antologhează, cu inspirație și pe tematică, poeme din volumele anterioare și cîteva realizări recente. Întîlnim poeme în stil clasic, poeme libere și poeme în proză; poate că tocmai această diversitate atrage cel mai mult, prin contrastul stilurilor. În fond, aceasta este versatilitatea poetului și chiar și ludicul, ca experimentare a formei. Creatorul modelează lutul cuvintelor ca și cînd și-ar modela propriul trup.

Poate că ar fi bine să trecem peste prefața explicită unde criticul Dumitru-Mircea Buda se întrece pe sine în a decipta poezia. Să nu complicăm mintea omului cu explicații exhaustive, mai bine să ajungem la esențe.

Vom re-compune primul colț din puzzle într-un mod inedit, folosind titlurile poemelor în ordinea așezării în volum (cu mici diferențe de articulare și elemente de legătură): În locul geometric al realității/ după o ple-

doarie neterminată/ în sala de așteptare/ urmăream
peisajul XX/ ca un monolog în fața oglinzii/ motivele
erau matinale/ în spațiul timpului/ în oglindire/ aveam
o stare de neliniște/ toate lucrurile/ cu prețul erorii/
 trăiau privilegiul clipei/ era un alter ego/ la oră exactă/ o
călătorie prin secolul XX/ când va trece verdele/ iar ca
alternativă/ voi avea un text parcurs/ un fel de neadevăr/
un punct de vedere/ în intervalul/ dintre semne/...

Această înșiruire a titlurilor ne întărește ideea de „precizie și calcul“. Autorul construiește succesiv cadrul poetic și ne explică punctul său de vedere. Motivele sînt trecerea și repetiția, eșecul și senectutea. De aici și „stereotipul cu defect întîrziat“, metafora aleasă de poet pentru a însuma toate stările la un loc.

După „intervalul dintre semne“, și înaintea unui „intermezzo“, poetul reiterează „privilegiul clipei“ (p. 23), „traversînd clipa“ (p. 36). Iar centrul de greutate al acestor două poezii este inima poetului, în prima ipostază „*inima mea înnobilînd zădărnicia*“ și după aceea „*în orașul acesta frontiera/ îți trece de-a dreptul prin inimă/ și pe lungimea de undă a existenței...*“

Protestul categoric este în mare măsură la adresa timpului. Dacă ceasul ar fi fost poliglot, poate că ar fi vorbit și pe limba poetului... Însă, în cazul de față, avem de-a face cu un „ceas cu limbile putrede“ (p. 40): „*Tîrziu coclit pe zaua inertă a frunzei/ care sună precum octombrie/ precum noiembrie/ și căzător cum ești – prin ceața/ ornicului zeflemitor dar cu limbile căzute/ încerci zadarnic/ să te dezlegi de amara speranță...*“

Fața nevăzută a durerii este chiar timpul, călăul fără chip care gholotinează amintirile și prezentul. Rămân doar „*secundele negate de ora pământului*“ („În loc de concluzie“, p. 46), „*limpedea vărsare a graiului/ în mările nevăzute ale timpului*“ („Despre adevăr“, p. 48) și „*inimile fragede/ ale pădurii timpului/ prin care ți-e drumul*“ („Despre libertate“, p. 50).

În această supunere oarbă dictată de trecerea impasibilă a timpului, poetul devine „un fotograf de ocazie“, folosindu-și „blitzul ocazional“ în „bîlciul tranziției“. Cu alte cuvinte, poetul devine „truditorul mileniului trei“ („Blitz II“, p. 57): „*cățărat în circa vremilor complice/ să luăm aminte zornăie din chei:/ cum ați fost rămîneți bîntuiți de soartă/ truditori în hamuri și-n mileniul trei*“.

Djamal Mahmoud – O lacrimă pură în deșertul poeziei contemporane

*Volumele „Pe muchiile cercului“, Brumar,
2010 și „Albe&reci“, Vinea, 2010*

Djamal Mahmoud confirmă așteptările. Au trecut aproape patru ani de când acest poet al esențelor își anunța apariția în mediul virtual al noii generații „Google“. Încă de pe atunci se simțea matricea în ciuda experimentului continuu. Poetul era pe cale să descopere veriga lipsă. Lipseau doar câteva sugestii și declicul, pentru că harul și ambiția erau evidente.

Acest poet al deșertului, îndrăgostit de frumusețea și bogăția de sensuri a cuvintelor și expresiilor din limba română, ne face o demonstrație de cum se scrie poezia. Pornografi ai literaturii, poeți de cartier și golani ai cluburilor de tot felul, luați o lecție de bun simț și rafinament!

Poeziile din cele două cărți recent tipărite, „Pe muchiile cercului“, Brumar, 2010 și „Albe&reci“, Vinea, 2010, au cunoscut „botezul cititorului“ pe diverse ateliere de creație virtuală precum Roliteratura.ro sau Agonia.ro. Prefețele și postfețele criticilor Alex Ștefănescu, Eugen Evu, Șerban Foartă, Florin Caragiu, Gheorghe

Grigurcu, Felix Nicolau, Octavian Soviany vin să demonstreze că Djamal Mahmoud este un autor valoros care merită cu adevărat să fie promovat.

Versurile poetului nu sînt apocaliptice, nu sînt bombastice. Ele sînt pline de rafinament și scot în evidență cadrele naturale, reflecțiile metafizice, dragostea și credința. Autorul are capacitatea de a concentra limbajul poetic fără să altereze mesajul pe care îl are de transmis. Probabil că experiența și rezultatele obținute în concursurile de Haiku i-au adus un avantaj considerabil. Un lucru admirabil pentru un poet nativ din Siria care dorește să se integreze în cultura țării care l-a adoptat. Ce denotă acest lucru? Un respect deosebit pentru limba română, pentru studiu, pentru clasici și contemporani. Djamal Mahmoud este român și sîntem siguri că nu îi este rușine de acest lucru. Este posibil ca, la un moment dat, să ajungă un poet de referință al literaturii române, atît prin calitatea versurilor cît și prin elementul inedit. Așa precum Tristan Tzara a fost pentru francezi.

Interpus prin cultură între România și Orient, aproape de India fascinantului Tagore, Djamal Mahmoud ne aduce o notă de înțelepciune prin poezie: „*Tagore/ inima ta era/ doar o bucată mică de carne/ nările/ două mici ferestre/ pe unde intra mirosul ploii/ ce-ți uda soarele din creștet// Tagore/ păsările încă mai zboară și acum/ își aleg singure drumul/ nimeni nu le pune indicatoare/ n-au nevoie de mărgele/ nici de icoane/ și nu stau decît în locuri înalte// Tagore/ cerul mai este acolo unde l-ai lăsat/ ultima dată/ iar stelele încă mai cad în prăpăstii*“ (Tagore).

Între lucrurile simple și Dumnezeu se află omul, creatorul universului de intimă infinitate. Iar Dumnezeu poate fi orice, chiar și perna de un alb imaculat pe care se aștern visele, speranțele, iluziile. Dumnezeuul lacrimilor, Dumnezeuul întâmplărilor zilnice, Dumnezeuul cearcafurilor albe: „*vorbim mereu de ramuri și de rădăcini/ niciodată de perne/ de cearcafuri albe/ ridicăm din trunchiurile copacilor/ turnuri înalte/ iar frunzelor moarte le facem statui/ din stîncile lunii/ zidim temple și Dumnezei/ deși n-au aer suficient să ne ajungă/ nici măcar în acele două minute/ cînd ni se taie respirația/ inspir adînc și închid ochii/ Dumnezeu este o pernă/ pe care îmi adorm iluziile/ obosite de atîtea priviri deasupra/ iar cearcaful alb/ e mormîntul în care mor în fiecare zi...*“ (Perna).

Djamal Mahmoud știe să stăpînească și să dozeze esențele, astfel încît poezia sa să rămîină de „bun gust“. Ca orice poet care se respectă, mizează pe atenția distributivă și multitudinea de sensuri. Interesant este aspectul pluridimensional-metafizic. În cazul versurilor următoare, o altfel de cabală poetică, plină de imaginație: „*voi privi/ deasupra doar/ n-am nici un motiv/ să aprind/ această lumîinare/ în mine toți copacii/ sînt goi și înalți/ tăcerea n-are nevoie/ de lumini/ nici de ceară/ albul său/ e atît de cald/ în palmele mele/ iar întunericul/ o infinită icoană*“ (Icoana).

Prin muncă, prin cooperare, prin perfecționism, Djamal Mahmoud reușește să-și cîștige un loc meritat în peisagistica literaturii contemporane. Nu este genul de autor: brînză bună în burduf de cîine. Prin esență și rădăcini, Djamal Mahmoud reprezintă imensa cultură

arabă. Prin suflet, adaptare, respect și prietenie se apropie de spiritul românesc, acel spirit nealterat de problemele sociale și economice. Cumva, poetul a știut să aleagă ce este mai bun din ambele culturi, modelând o poezie originală, fascinantă.

George Tăutan - Cermeianu, un apărător al adevărului istoric

*Volumul „Țepeș-Vodă“, editura Fides, 2010,
(prefață)*

Majoritatea românilor din România trăiesc cu impresia că emigranții sînt un fel de dezertori aflați într-o goană nebună după avuție. Că nu le mai pasă de locul unde s-au născut și că s-au înstrăinat complet de patria mamă. Se uită că, de fapt, cei mai importanți oameni de cultură români au trăit afară, au murit afară, au promovat cu dragoste și dăruire ceea ce avem mai bun ca nație. Imaginea României se datorează în mare parte unor personalități precum Cioran, Eliade, Brîncuși, Enescu și multor alora.

Desigur, în cazul majorității emigranților, recunoașterea a venit numai după ce străinii au evidențiat meritele și calitățile unor oameni de geniu. Să spunem lucrurilor pe nume. Mai avem mult de învățat despre cum să ne prețuim valorile. Iar dacă vine vorba de cultură... abia așteptăm să dărimăm statuile simbolurilor noastre, cău-tînd identități de împrumut prin zonele obscure ale libertății. Cine este de vină pentru toate astea? Anii de comunism sau democrația prost înțeleasă în care ne-am

bătut joc de valorile incontestabile? Anii de sărăcie și tupeu verbal în care ne-am ascuțit umorul jalnic pentru a înjunghia perfidia la paștele cailor? Să-i întrebăm pe tineri ce știi despre valorile românești. Să-i întrebăm, cu ce se mândresc ei în fața străinilor?

George Tăutan-Cermeianu, locuitor de peste două decenii în diaspora canadiană, pe teritoriul insulei Bizard, la o oră de mers cu mașina de Montréal, se luptă cu morile de vînt. „Țepeș Vodă“, volum apărut inițial în limba franceză, la editura purtînd numele autorului, vine să zdruncine din temelii preconcepțiile celor care cred că România este un popor de vampiri care își arată colții doar cînd „foametea“ îi împinge la consumul de sînge. Ești român? Arată-ți colții! Gluma e glumă dar unii chiar cred în vrăjitoriile scriitorului irlandez Bram Stoker. Cel care împrumută caracterul criminalei Elisabeth Bathory pentru a inventa un monstru capabil să trăiască la răcoarea sicriului său umbros, așteptînd sosirea nopții pentru a înțeapa jugulara tinerelor fete cu rochii transparente...!

Vlad Țepeș, un monument al istoriei românești, un adversar de temut al Imperiului Otoman și un apărător magnific al creștinătății, s-a bătut toată viața sa pentru libertate. George Tăutan-Cermeianu se transpune cu dibăcie în pielea acestui personaj de legendă pentru a ne prezenta o tragedie umană. Vlad Țepeș apare ca un suflet nobil, plin de sensibilitate. Un copil exilat cu forța la Poarta Otomană, trăindu-și adolescența alături de prietenul său și viitorul dușman de moarte, Mahomed al II-lea. Un tînăr îndrăgostit căruia i se interzice să-și

împlinescă destinul alături de „Curcubeul“ ochilor săi, frumoasa armeniană Gök Kuşagi. Un familist care este neputincios în fața convertirii fratelui său mai mic, naivul Radu cel Frumos. Un copil exilat ce află pierderea tatălui său și a fratelui mai mare, Mircea, uciși mișelește de Vladislav al II-lea. Un iubitor al naturii și al plaiurilor mitice românești. Îndrăgostit de pădure, de munți, de izvoare și de bătrâna Dunăre. Un adolescent călit în instrucții dure, un poliglot și un luptător desăvârșit. Un strateg neîntrecut și un geniu al situațiilor imposibile. Turcii l-au botezat Kazikli (Tȕpeș), după o noapte în care 35.000 de-ai lor și-au pierdut viața omorându-se unii pe alții, într-o confuzie generală în care valahii au purtat straie turcești. Dar agresorii au fost mereu la sud de Dunăre. Și tot turcii au fost cei care l-au inspirat pe domnitorul valah cu trasul în țeapă. Vlad Tȕpeș s-a folosit de psihologia adversarului pentru a-i reîntoarce înzecit teroarea!

Încă o calitate remarcabilă a lui Vlad-Tȕpeș, cel care moștenește numele tatălui său, membru al Ordinului Dragonul, a fost respectul pentru Coran, chiar dacă această carte sfântă cade în mâna unor sultani avizi de putere ce interpretau cuvântul lui Allah în favoarea propriilor interese cuceritoare și meschine. Chiar și în anii de detenție cruntă de la Vișegrad, în care Matei Corvin încerca să-l convertească la catolicism, Vlad Tȕpeș vorbește despre aspectele pozitive ale Coranului. Lucru pe care, chiar și unealta lui Matei Corvin și a Papei, părintele Bartolini, este nevoit să-l recunoască. În ciuda acestui respect pentru „Dumnezeul Universal“,

domnitorul valah refuză pentru mai mulți ani renunțarea la ortodoxism și convertirea la catolicism, chiar dacă dincolo de ziduri îl așteptau copiii săi, Mihnea și Vlad, alături de scumpa sa soție, Maria. Cu ei a trăit și avea să trăiască cele mai minunate clipe ale existenței sale. Chiar dacă a avut mai multe iubiri, amintindu-le pe Cornelia și Gök Kuşagi, dragostea sa pentru Maria i-a dat forța și curajul de a reveni la viața de familie și, mai mult de atât, de a recuceri tronul Valahiei. Vlad Țepeș a trăit erosul perfect și a fost un tată model, în ciuda anilor de detenție și a luptelor care l-au ținut departe de copii pentru o perioadă lungă de timp. Marele său regret a fost drama lui Radu cel Frumos, fratele său mai mic ce a fost impus ca domnitor de către Mahomed al II-lea în Țara Românească. Un conflict interior pentru Vlad Țepeș ce are ca deznodământ uciderea lui Radu cel Frumos într-una dintre bătăliile pe care turcii le purtau împotriva lui Ștefan cel Mare, la Vodnău.

Vlad Țepeș a fost iubit de popor, de omul simplu, de țărani și de soldați. Dar mințile viclene ale boierilor și ale preinșilor prieteni i-au lăsat un gol imens în suflet. Singurul care nu l-a trădat niciodată a fost Ștefan cel Mare, cel mai bun prieten al său și camarad de luptă împotriva turcilor. Domnitorul moldav l-a ajutat la recucerirea tronului Valahiei pentru ultima oară. Instalat la București pentru o scurtă perioadă, Vlad Țepeș pierde într-o bătălie eroică pentru apărarea tronului, în care, alături de cei mai fideli cavaleriști împrumutați de Ștefan cel Mare, își varsă sîngele pe glia străbună.

George Tăutan-Cermeianu este o enciclopedie vie și un apărător al adevărului istoric. Volumul „Țepeș Vodă“ este și va fi una dintre cărțile de referință ale românilor și francofonilor din America de Nord în ceea ce privește personalitatea și imaginea lui Vlad Țepeș.

Florentina Loredana Dănilă și condițiile *sine qua non* ale fericirii

*Volumul „Aceași lună peste sat”,
editura Remus, 2010*

Florentina Loredana Dănilă debuta în anul 2008, la editura Clubul Saeculum, cu volumul „Și copiii se îndrăgostesc”. După primele pagini, titlul cărții nu se justifica întru totul, iar textele înfățișau o scriitoare cu înclinație evidentă spre poezia în proză, mai ales datorită atitudinii lirice de a pune accent pe mesajul artistic, evitându-se oralitatea. „Controlorul de trafic”, „Păsările”, „Să rîzi”, „Ningea” erau câteva flash-uri în care autoarea versifica liber, cu eleganță și naturalețe.

Însă, acele texte erau strict introductive și evidențiau trecerea de la starea de sentimentalism feminin la viața cotidiană, de familie, cu toate frumusețile și dificultățile ei. Treptat, oralitatea lua locul poetizării și copiii „începeau să intre în joc”. Florentina Loredana Dănilă miza pe plăcerea și răbdarea cititorului de a asimila texte scurte, captivante, fără prea mult efort intelectual. Cu singura precizare că s-ar fi convenit o mai mare atenție la alternarea dialogurilor cu propriile comentarii. Diferen-

țierea timpurilor verbale ar fi fost o soluție mult mai elegantă.

Volumul „Aceeași lună peste sat“, apărut în anul 2010, la editura Remus, este însoțit de prezentarea criticului Adrian Dinu Rachieru. Acesta remarcă avantajele și facilitatea unei lecturi ce mizează pe oralitate, într-o epocă în care hiperintelectualismul sufocă. Totuși, în momentul în care intri pe teritoriul generos al prozei, este de apreciat să dezvolți, să pui accent pe narațiune, pe descrierea personajelor, lucruri care nu pot fi „fentate“ prin dialoguri și comentarii scurte. Dar, pe de altă parte, este interesantă și abordarea Florentinei Loredana Dănilă, cu target spre cititorii care trec prin același gen de experiențe familiale. Imaginați-vă cât timp liber îi rămîne unui părinte cu unul sau mai mulți copii. Cu atâtea griji pe cap, cu atâtea probleme de la o zi la alta, „fereastra“ unor texte scurte și savuroase poate avea un efect benefic, salvator. Doza necesară de lectură, păstrarea optimismului și a bunei dispoziții, sînt condițiile *sine qua non* ale unei vieți echilibrate și, implicit, ale fericirii.

Vrînd parcă să ne contrazică și să se contrazică pe sine, autoarea ne prezintă și o latură pesimistă a personajului din „Halucinații“ (p. 15). „*Frumusețea, inteligența, talentul și toate calitățile omului sînt bune la nimic, cîtă vreme nu te ajută să dobîndești puțînul pe care-l ceri de la viață.*“ O atitudine destul de pasivă am spune, să ceri, să aștepti, în loc să lupți pentru tot ceea ce îți poate aparține. Da, aceste calități nu valorează nimic fără ambiție și încredere. Chiar dacă se încearcă justificarea: „*Cînd ți se prăbușește o lume la picioare, cum să nu fii*

tristă?“, motivația ar fi că întotdeauna este loc de mai bine, întotdeauna există speranța.

Desigur, gândirea contradictorie este gândirea unui om care caută și se caută prin subteranele minții. „*Cogito ergo sum*“ nu are ochelari de cal. Unii însă abordează viața mai simplu, bucurându-se de toate lucrurile mărunte din jur, fără să piardă vremea cu reflecții despre mascarada vieții sau a nunții („*Domnișoară de onoare*“, p. 21). Cu cât ești mai complex în gândire, cu atâta se înalță zidul dintre tine și restul lumii, o caracteristică întâlnită la majoritatea marilor scriitori.

În fața pesimismului și fatalității, evadarea în copilărie sau într-o lume imaginară, „*Dincolo de timp*“ (p. 70) poate fi un compromis de moment: „*Făcut covrig, pe un peron între două linii de cale ferată, copilul visează.*“ („*Gară prea mică*“, p. 69). Chiar dacă, într-un final, „*Ceasornicarul*“ (p. 85) va fixa viețile trecute sau închipuite la „o realitate exactă“.

Volumul „*Aceeași lună peste sat*“, mult mai clar și ordonat ca volumul de debut, se încheie inspirat, cu parabola poștașului: „*Poștașul azvârlea scrisorile în cutie, indiferent, ca toți poștașii din lume, la dramele, nădejtile ori bucuriile pe care le-ar putea conține acele plicuri, mereu altele, dar semănând între ele, indiferent de mărime, culoare, locul expedierii sau al destinației. (...) Atâtea plicuri îi trecuseră prin mâini însă, ca o ironie a soartei, pe numele său nu sosise nici unul...*“

Cu neajunsurile și avantajele sale, proza Florentinei Loredana Dănilă reușește să trezească interesul. Într-o

societate demolată de modernism și vulgaritate excesivă,
o astfel de lectură ne mai poate smulge un zîmbet.

Iulia Pană - În lupta nedreaptă cu timpul pariem pe poet

Volumul „Contrasecunde“, editura Brumar,
2008

Volumul „Contrasecunde“ al Iuliei Pană, apărut la editura Brumar în anul 2008, cuprinde patruzeci și două de poeme scrise cu dezinvoltură și sinceritate debordantă. Faptul că autoarea nu pune accent pe metaforă și poetizează direct, lăsînd cuvîntul să se manifeste liber în spațiul dintre bătăile inimii, „*ca un cîntec al sîngelui*“ (p. 27), îi aduce un considerabil cîștig. De fapt... „*poemele bat din picioare poruncesc să fie scrise*“ (p. 20), amintindu-ne de „*poemul care se scrie singur*“ (Vișniec) sau de „contemplațiile“ lui Hugo vizavi de cuvînt, logosul lui Dumnezeu.

Nașterea, frica sînt coordonatele poeziilor din introducerea volumului: „E prea noapte“ (p. 5), „Buhuhu“ (p. 6), „Din mîinile tale curg mici rîuri de purpură“ (p. 7). Astfel, „*Ce poți face într-o dimineață începută prost?*“ („Infrared“, p. 8). Aceasta este întrebarea la care poeta încearcă să găsească răspunsul, chiar dacă „*noaptea leneșă... te-a abandonat/ lentoarea ei, e acum în tine, în venele tale...*“ („E o noapte leneșă ce se întinde pe

canapea“, p. 9). Un eros feminin, mai puțin pronunțat dar la fel de sugestiv, îl întâlneam și în poezia Ioanei Florea, în care „*noaptea cea mai frumoasă e în trupul femeii/ și nicăieri altundeva*“.

Schimbarea și transformarea gesturilor (sau hormonilor) în cuvinte încep odată cu „*diminețile calde, plăcute*“ („Împotriva tuturor – împotriva poeziei mele“, p. 11; „Frunze dulci de mescalină“, p. 13), când, „într-o zi însorită plină de întrebări“ (p. 15), „*timpul își face de cap cu viețile noastre*“. Contrasecunde, contratimp, poezia, „ca o poveste din budoar“ (p. 17), este produsul dorințelor, fantasmelor și nicidecum al disimulării erotice.

Lumina se dorește să aibă efect purificator („Astăzi s-a luminat“, p. 21), dar este și martor atent al iubirii („Lumina“, p. 51). Mai apoi, chiar dacă poeta își manifestă atitudinea ușor misandrină și deloc mizericordioasă față de timp („Bărbatul meu timp“, p. 26), iubirea ei pleacă „Direct din inimă“ (p. 32), o oferă aceluiași timp, „*deși el a mâncat din ea o bucată/ ca dintr-o prăjitură*“ („Știi unde am pus iubirea?“, p. 41), luptându-se din nou să o primească înapoi întregă. Și „*ce mărunte sînt toate lucrurile față de dragostea mea*“ (p. 46), mărturisește poeta, înnobilînd sacrificiul, renunțarea la sine, sentimente răsplătite descori „*cu un simplu pa pa*“. Singura afacere profitabilă ar fi să vîndă „Lacrimi la kilogram“ (p. 58) dar ea alege să scrie despre „*cum simți viața trecînd prin tine cum timpul se/ joacă cu tine/ și cu bucățica ta de rol/ să scrii scrisul tău*.“ („Să scrii“, p. 59).

Două poeme ne-au impresionat în mod deosebit. Din „Omul – luni“ (p. 53) extragem o superbă reflecție cu

privire la importanța lucrurilor și a ființelor care ne înconjoară și cărora ar trebui să le acordăm mai multă atenție: „*toate zilele astea stupid botezate, luni, marți, miercuri.../ De ce nu le numerotăm sau de ce nu le dăm nume de/ păsări de flori sau/ de oameni*“. În poemul „Alte albiile alte culcușuri“ (p. 40), poeta experimentează trecerea prin culoarul numit existență, cu, „*escapade adânci în tuneluri săpate misterios și/ periculos, în alte albiile/ în alte culcușuri...*“

Ceea ce o deosebește pe Iulia Pană de multe dintre poetele contemporane este detașarea de condițiile sociale, refuzul metaforei prețioase, lipsa elementelor decorative sau a cadrului naturii. Este un lirism ce pune accent pe senzația inimii, a firicelului de sânge, a cărnii și a pielii cu toți porii deschiși. O poezie pe care orice om o poate adapta necesității de cunoaștere, de explorare, plecând de la instinctul primar. Aici este rolul pozitiv pe care creația îl poate avea în impactul cu cititorul, de a-l determina să-și depășească pasiva condiție a celui ce se teme de sine și de artă.

Concluzionând, în lupta nedreaptă cu timpul, cuvântul este singura armă prin care poetul poate riposta. Volumul „Contrasecunde“ este al unei autoare ce demonstrează curaj și vitalitate, ceea ce ne determină să pariem „cu ochii închiși“ pe viitorul său literar.

Ștefan Doru Dăncuș – Poetul și căderea în propria inimă

Volumul „Scrum/Cendre“,
editura Grinta, 2010

Volumul bilingv Scrum/ Cendre conține 48 de poezii ce poartă semnătura poetului Ștefan Doru Dăncuș. Versiunea în limba franceză aparține poetei și traducătoarei Hermine Cîmpean. Cartea a fost publicată în anul 2010 la Editura Grinta din Cluj-Napoca.

Ștefan Doru Dăncuș distruge pedantismul și ipocrizia, trezind protestul și nevoia de adevăr în fiecare cititor. Poezia sa are sciziuni optzeciste, precum revolta omului singur printre semeni și cărți (v. Daniel Corbu – „Manualul bunului singuratic“), dar are și vibrații transmoderniste prin care atinge dimensiunile metafizicului și ale revelației de pe vârful bornelor kilometrice ale cotidianului în care „*iadul e pe pământ/ iadul e curbura literei în care mă ascundeam deunăzi/ iadul este ziua dumneavoastră în care mergeți la serviciu/ noaptea în care vă împreunați din obișnuință*“ (p. 34).

Poetul se află în fața mașinii de scris și împușcă indiferența cu litere de foc. V de la Vers poate însemna și *V for Vendetta*, celebra carte a lui Alan Moore. Ștefan

Doru Dăncuș se răzbună pe condițiile sociale, pe sistem, chiar dacă își prețuiește limba și țara. Nostalgicul este dur, prezentul este și mai dur, iar viitorul este scrum de cuvinte. Poetul este un Prometeu dezlănțuit care a furat poemele din bibliotecile cerului și dăruiește umanității focul inimii sale. Nu are timp de filozofie și nu este un virtuos al metaforei. Nu umblă și nu caută sensuri. Mesajul său este direct și lovește acolo unde doare mai tare, nelăsând prea multe posibilități cititorului de a da înapoi sau de a interpreta. Cuvintele sale au tendința să invadeze spațiul intim și să subjuge. Practic, autorul, luptătorul, soldatul își caută disperat camarazi de suflet și de arme. Mai mulți decît cei din „cazarma“ sa, femeia pe care o iubește și copilul pe care îl ține în brațe.

Nu știm dacă mesajul în limba franceză va avea impact. Prea puține popoare înțeleg cu adevărat ce se întîmplă în microuniversul celor care au o limbă, o istorie și o cultură care nu prea stîrnesc interesul. Pentru cei mai mulți nu sîntem decît obiecte de studiu și experimente în laboratoarele superficialității. Dar Ștefan Doru Dăncuș își face datoria de bun cetățean al patriei și al planetei. Contribuie prin toate forțele sale la promovarea valorilor românești, atît ca scriitor cît și ca director al revistei Singur și al sitului Internet cu același nume.

Poetul nu este dogmatic, chiar dacă invocă numele lui Dumnezeu de nenumărate ori, însă fără a-l impune. Paradoxul apare atunci cînd „*bătaia aripilor de înger nu face doi bani*“ (p. 8), cînd „*merge prin pustiu și află că biblia e acum pe situri*“ (p. 76). Își cunoaște rolul și

dimensiunea cosmogonică, de aceea consideră că ceea ce spune poate că „*nu e mai mare decât o furnică*“ (p. 10).

Povestea sa este aceea a unui profet izgonit din propria cetate. Uneori chiar trebuie „*să o spună prin baruri*“ (p. 12). „*Aproape că (El) este asfaltul pe care tinerii poeți calcă trufași*“ (p. 20). Dar acceptă această umilință și de multe ori colindă lumea sub talpa unui pantof..., cu „*limbile omenirii înșurubate în inimă*“ (p. 24).

Unul dintre cele mai triste și tragice poeme este acela al căderii în propria inimă (p. 30). Pe undeva chiar bacoviană această apocalipsă sentimentală: „*Și cad, recad, și nu mai tac din gură.*“ (George Bacovia – „Sonet“). Vom posta integral acest poem, pentru o mai bună evidențiere: „*am început să cad în inima mea/ e dureros domnilor/ nu poate o inimă să încapă un trup de om/ unii spun că am băut și am fumat prea mult/ că prea multă cafea pentru creier/ niște prieteni m-au părăsit/ alții m-au dușmănit în epoca asta literară/ e dureros domnilor să stai în inima-ți/ să-i asculți tot mai tragicele bătălii cu aerul/ să plîngi pentru viitorul ei ambiguu/ pentru clipa în care aerul învins/ va părăsi definitiv câmpul de bătaie/ e cumplit oameni buni să știți ca un copil/ în pînțelele mamei că vrei afară/ că ai cărți frumoase de scris/ că ai de cântat melodii inexplicabile deocamdată/ că ai de arătat lumii înconjurătoare/ câteva sculpturi nemaivăzute etc./ oameni buni într-una din încăperile/ inimii mele plîng pentru voi/ nu voi ști niciodată cui vă las.*“

Evident, protestul poetului se îndreaptă și împotriva regimului ceaușist și împotriva șefilor literaturii române. Ar fi avut de ales între a-și vinde sufletul și a rămîne un

ghimpe între coastele acestora. Dar, conștient, el știe că „nu te poți pune contra acestora/ îți vor supraviețui/ vor face din cuvintele tale aliment nutritiv pentru ei/ și copiii lor“ (p. 32). Așa că face tot ce-i stă în putință, „public în reviste scot cărți de poezii și de proză/ merg la TV și la radio/ mă arăt prin locuri prin care trebuie să fiu văzut/ pentru ei, cei care mă vor vinde“ (p. 32).

Atât de multă suferință în poezia lui Ștefan Doru Dăncuș! „Dumnezeu nu îndrăznește să se apropie de suferința aceea“. (p. 78). Printre gânduri și printre versuri încercăm să-i reamintim poetului că „Dumnezeu îi ajută pe cei care se ajută singuri“ (v. Benjamin Franklin) și că „Dumnezeu este singurătatea oamenilor“ (v. Sartre). Dar replica nu întârzie să apară: „nimeni nu mai e cum trebuie cu toții sînt reci/ calorifere/ ghețuri fără vremuri prin metropolele lor stinse“ (p. 86). Trist dar evocator. Lumea se schimbă și poezii rămîn ca niște fosile ale iubirii. Trebuie să fie atenți, trebuie să umble și ei cu „duhul înghețat“ pentru a nu fi judecați și condamnați la singurătate.

Ștefan Doru Dăncuș plătește un tribut greu, al celui care știe. Pentru el iubirea capătă alte conotații, mult mai intime, mult mai profunde. Chiar dacă fondul liric este unul cotidian, plin de traume sociale și psihice, poetul are vocație și misiune spirituală. El nu se leapădă de credința sa și nu se leapădă nici de oameni. S-a întors dintr-o lungă călătorie, marcată de purificări, de arderi intense, și ne-a oferit acest volum superb de poezii pe care vi-l recomandăm spre citire.

Gabriel Petru Băețan - Un debut convingător cu sclipiri de aforisme

*Volumul „Iluzii în ambalaje de carne“,
editura Fides, 2011, (prefață)*

În ultimii 20 de ani, poezia tinerilor autori s-a transformat încontinuu, trecînd printr-un șir lung de „prefaceri“, căutări și invenții, toate acestea cu scopul de a (ne) demonstra că nu mai există îngrădire, că libertinismul a preluat locul cenzurii și pudorii excesive.

Poezia a devenit un compromis între azi și mâine, o mică autoexcitare verbală, o pilulă reconfortantă sau o femeie ușoară pe care oricine o poate obține în schimbul câtorva cuvinte tari. Într-o societate în care doar vulgaritatea mai reușește să șocheze, acest lucru a fost speculat și de autorii cu experiență. Am putea spune că unele edituri (chiar dintre cele renumite), recent privatizate, voiau să scoată profit imediat, fără să țină cont de degradarea morală și perversiunea la care era supus amatorul de poezie și frumos.

Însă unii autori s-au „trezit“ la timp și chiar au renunțat definitiv la vechile „obsesii fracturiste“. Alții s-au adaptat la poezia urbană, mai domoală, dar cu aceleași elemente plictisitoare ce descriau cadrul poetic,

fără să se pună accent pe ceea ce era mai important, pe sentiment, pe căutarea dincolo de ordinar și facil. Desigur, nu putem condamna insuficiența lirică a unor autori douămiiști care au fost „propulsați“ și recompensați pentru teribilismele lor. Este vina celor care încurajează literatura fără perspectivă, dar cu oarecare succes comercial datorat dezinhibării...

Surpriza poate apărea atunci când descoperi un autor talentat precum Gabriel Petru Băețan, un tânăr cu potențial vizibil care nu se sfiește să scrie curat, explorându-și sentimentele cele mai profunde, de dragoste și tristețe. Care pe alocuri are curajul nebun să stilizeze metafore cu valoare de aforisme, un act ce necesită, de cele mai multe ori, o mare experiență de viață și o conștiință puternică. Dar poate că aceste sclipiri sînt și produsul unei tenacități lirice, un tânăr care vrea și care crede că poate ajunge cu o treaptă mai sus decît cei din generația sa. Să nu ne mire dacă acest autor își „pierde“ zilele citind masiv, fixîndu-și repere valoroase, încercînd să înțeleagă ce este poezia, de unde vine ea și unde trebuie să ajungă. Și nu vorbesc despre reperele din lumea submediocră a atelierelor virtuale, acolo unde se plafonează autorii care nu au reușit să confirme.

Pentru o mai bună exemplificare, să ne oprim asupra cîtorva aforisme deosebite ce reușesc să ne încînte privirea și sufletul prin ingeniozitatea și expresivitatea lor: „cînd plouă amintirile pe limba lor vorbesc despre sfîrșit“, „pe drumul spre Golgota întotdeauna primul pas e o femeie“, „în momente de singurătate și de suferință nebună femeia e cea mai bună farmacie de vise“, „drumul tău spre

mine e pod peste umanitate“, „*cînd a zidit umanitatea Dumnezeu a început cu locul copilăriei mele*“, „*ridurile sînt preludiul capitulării*“, „*singurătatea mea – temnița cu trepte care coboară spre inexplicabil*“, „*sînt singur ca un gând resemnat într-o nesfîrșită stare de veghe*“ etc.

Procesul liric nu este doar unul (auto)didactic, ci și unul trăit și simțit cu intensitate. Dar, pentru un ochi avizat, forma oarecum previzibilă a poemelor, mărimea lor și ruperea versurilor (sau a ritmului) denotă încă teamă și nesiguranță în scris. Rămîne de văzut care va fi evoluția literară a lui Gabriel Petru Băețan înspre definitivarea unui stil propriu, cît mai apropiat de naturaletța unui poet în sensul adevărat și impetuos al cuvîntului.

Volumul „*Iluzii în ambalaje de carne*“ este un debut convingător al unui tînăr ce surprinde prin curaj și sensibilitate. Sperăm că poetul nu se va opri aici și ne va pregăti și alte surprize ce vor merita să fie evidențiate.

Bine ai venit în arena poeziei, Gabriel Petru Băețan, o lume pe cît de frumoasă pe atît de dificilă, în care numai îndrăzneții și caracterele puternice înving!

Adrian Botez – Profetul din propria inimă

Volumul „Cartea Profețiilor“,
editura Rafet, 2010

Publicat în anul 2010, la Editura Rafet din Râmnicu Sărat, volumul de poezii „Cartea Profețiilor“ este structurat în patru părți: „Cartea Profețiilor“, „Cartea Glasurilor, Gesturilor și Tăcerii“, „Cartea Descântecelor“ și „Cartea Apocalipsei“. Autorul, Adrian Botez, își dedică volumul familiei. Dar are poetul viață personală? (Nichita ar spune că *nu*) Și de ce „Cartea Profețiilor“? Nimeni nu este profet în țara lui. Dar în propria inimă? Dar în inima altora?

În prima parte, ce poartă și titlul volumului, ne întrebăm: care este rolul poeziei la Adrian Botez? Pentru ce s-a născut poetul? Urmează, el, exemplul celui care prin lumina sa – *clocotindă tăcere* (superbă metaforă) – spune *totul*? Răspunsul nu se lasă așteptat: „*te-ai născut – deci – pentru ca să/ vindeci nădejdea/ și toți cei cu ochii plecați – din mine – deodată/ s-au privit drept în ochi și/ s-au recunoscut*“ („Despre cel născut atunci, acolo“ – p. 7). Acesta este mesajul: nădejdea, recunoașterea, trezirea spirituală. Mai mult de atât, spune poetul, „*mîntuirea va fi doar cînd vom lua/ asupra noastră – răspunderea*

întregului/ Rău/ când vom lua din spinarea/ presupușilor diavoli – povara zdrobitoare-a/ ispitirii („Atunci când“ – p. 11).

Adrian Botez se descrie pe sine drept un apărător al legilor sfinte care ucide impostura („Despre mine“ – p. 13). Presupuușii diavoli despre care vorbește sînt în noi. Sînt dorințele și fricile noastre care ne închid sufletul într-o închisoare de oase, sînge și carne. Nimeni nu își mai poartă crucea, cu toții am devenit indiferenți..., preamuritori și reci.

Evident, există un risc al poeziei lui Adrian Botez, pentru că este nominativă și nu lasă loc de alegeri și interpretări. Dar, se pare că poetul, justițiarul acestor vremuri „distrugătoare și delapidatoare“ de conștiințe, nu mai are vreme de pierdut. Cumva ne aduce aminte de personajul interpretat de actorul Denzel Washington în filmul post-apocaliptic „The Book of Eli“, apărătorul ultimei Biblii existente pe Pămînt. Eli citea o Biblie pentru orbi și o învăța pe de rost, pentru a transmite cuvintele lui Dumnezeu, celor care așteptau povața și izbăvirea. În cazul nostru, Adrian Botez scrie o carte de poezii pentru orbi, pentru ca ei, cei „din urmă“, să poată face pasul înainte, și își răspunde singur la întrebarea din poemul „Proștii, lina și punctul“ (p. 30): „*nici nu-mi dau seama de ce/ și-a mai pierdut vremea Dumnezeu – de m-a/ trimis în lume – și pe/ unul ca mine.*“

Poemul „Bătrîn lup de cer“ este unul memorabil. Călător transdimensional și extrasenzorial prin Universul vălurit, poetul se (re)trage „*către umbra înțelepților/ daimoni ai copacilor – bătrîn/ nebun – năzuind înapoi – la*

sînul/ răcoros al mamei sale“ (p. 39). Refuză „neliniștea“, „zgomotul forjării destinelor“ și își acceptă condiția umană. Dar să nu credem că acceptul este rezultatul unui dialog umil cu Divinitatea. Nu în această etapă.

În partea a doua a volumului, glasurile, gesturile și tăcerile poetului se îndreaptă către revoltă. Din „Bolșevismul cosmic“ (p. 61) se-aud „Bîlbîielile divine“ (p. 66) : „Dumnezeu e trist – trist și dînd/ impresia – din pricina norilor – a vizibilității/ limitate – că ar fi și meschin: un Dumnezeu supărat/ își ia pseudonimul „Satana“ – dar/ n-au rost investigații/ onomastice – în casa celui care/ și-a luat vacanță în/ muntele Sinai“. Omnipotentul, atotștiutorul, „a avut profesori – tot atîția cîți/ oameni a creat: fiecare om/ este întruchiparea nemulțumirii/ divine – de a afla – atît de/ strîmb și/ puțin“.

În poemul „Vrăjmășie mocnind“ (p. 69), poetul mărturisește că „nu mai sînt tînăr de mult: Dumnezeu/ mă șantajează cu/ suferințele – ca să-L/ privesc în ochi...“ Evident, nu despre adevăratul sens al cuvîntului șantaj vrea să ne vorbească Adrian Botez, pentru că marele creator nu este responsabil pentru nefericirea noastră. Nu el trebuie să fie ținta protestului și a înverșunării. Numai o persoană cu inima curată îl poate înțelege pe Dumnezeu și poate înțelege căile Sale. Poezia, în cazul nostru, este o formă de purificare prin ardere, atît cît îi este permis poetului să ardă înspre fireasca sumisiune, prin descîntec de cuvinte, în partea a treia a volumului, sau prin apocaliptice lovituri pînă la sînge, în partea a patra.

Spune autorul în „Cartea Apocalipsei“: „*vine vremea când/ nu-L mai suporti nici pe/ Dumnezeu – ca/ Maestru...*“ (Mane, Tekel, Fares – „Numărat, Cântărit, Împărțit“ – p. 123). Dar ce s-ar întâmpla dacă... Dumnezeu, plictisit de atîta tînguire, nu ne-ar mai suporta pe noi, ca ucenici, și ne-ar lăsa pe mîna profesorului distrat, *timpul*, fără nici un indiciu, fără nici o revelație?

Totuși, să nu ne facem o impresie greșită despre creștinismul poetului. Contradicțiile și revolta din volum fac parte din parcursul firesc al căutării și cunoașterii. Poeții sînt ființe nonconformiste și extremiste care zboară spre înălțimi primejdioase ca niște icari, coboară precum luceferii blînzi și sîrșesc, nu de puține ori, în Infernul lui Dante. În cazul nostru, Poetul, atît de încercat de forțele luciferice, încearcă să-și ridice spiritul cît mai sus prin intermediul proiecției sale în universul astral. Astfel, îl „invită“ pe *om* să arunce o „privire“ inițiativă spre adevărurile absolute ale Dumnezeului Paradiziac: Voința, sub chip de călăuză – Spiritele Voinței (Tronurile) – p. 127; ordinea ca disciplină celestă: Spiritele Ordinii (Heruvimii) – p. 130; iubirea, un cerc al infinitului – Spiritele Iubirii (Serafimii) – p. 132 și visul ca „răzoare de lumini“ (Preludii hiperboreene – p. 134).

În loc de încheiere :

Ionuț Caragea - Literatura Virtuală, Genul Cyber-Poetry și Curentul Generației Google*

Fie că vrem, fie că nu, Internetul ne marchează existența. Apariția acestui nou mijloc de comunicare a revoluționat modul de gândire și manifestare a scriitorului contemporan. Însă, dacă pentru unii dintre noi Internetul înseamnă mersul firesc al evoluției, pentru alții reprezintă o adevărată cutie a Pandorei.

Totul a început de când Microsoft a creat portalul către o altă dimensiune a conștiinței umane. Windows era o lume de oglinzi/ ferestre fermecătoare care te lăsa să pătrunzi în universul virtual, în care omul, pe post de creator, experimenta. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să învețe să comunice cu Pc-ul (și toate componentele sale), să-i dea un nume, pentru ca mai apoi să-l ajute să evolueze software și hardware. Ca un fel de analogie metaforică – trup și spirit. Pe măsură ce timpul trecea, omul dorea să-i confere Pc-ului o caracteristică

* Articol din cadrul simpozionului cu participare internațională „Lectura – calea spre tărîmurile artei“, București, 9 aprilie 2011.

pe cît mai asemănătoare și utilă, să-i fie satisfăcute nevoile și necesitățile, să-i fie prieten etc.

Internetul a apărut mai apoi și a devenit instrumentul prin care omul a reușit să comunice cu ceilalți semeni, să-și dezvolte anumite laturi ale personalității, să scape de inhibițiile relaționale, să-și dezvolte anumite abilități psihice și de limbaj, să poată vorbi cu ușurință despre sine în fața oricărui confident, bine ales sau la întâmplare. Sau să-și păstreze anonimatul și misterul propriului „Eu“. Bineînțeles că au apărut și tot felul de jocuri „de-a cine sînt și ce fac“, „teatrul“, aspecte răuvoitoare sau chiar violente care pot fi experimentate facil prin intermediul Internetului, sub protecția scutului tehnologic și al distanței.

Internetul ne face să ne cunoaștem mai bine ființa umană, cu toate calitățile, defectele și angoasele ei. Iar dacă vrem cu adevărat să aflăm cine sîntem, nu trebuie decît să facem click în fereastra Google. Acolo ne vom găsi proiecția, acolo ne vom autoanaliza, acolo ne va păsa ce se spune despre noi, chiar mai mult decît în viața reală. Internetul devine astfel refugiu și meditație, introspecție și extrospecție în aceeași măsură. Rămîne de văzut pînă unde se poate împinge această limită a dezumanizării în detrimentul virtualizării, cît de mult ne pot fi satisfăcute nevoile și necesitățile. Pînă una-alta sîntem o specie care trebuie să se perpetueze, să-și continue existența pe Terra. Se va ajunge oare la o viață predominant virtuală de la care omul să se deconecteze doar pentru reproducere, hrană etc.? Cumva, lumea din Matrix ne-a dat răspunsul. De cele mai multe ori

ficțiunea s-a adeverit, proiectele minților luminate sau ale geniilor S.F.-ului au fost realizate. Este o chestiune de timp.

Ce înțelegem prin „Cyber-poetry“ ? Este genul de poezie care folosește termeni tehnologici și concepte, în special referitoare la computere, limbaje de programare și sisteme de operare. Se consideră că genul Cyber-poetry își are rădăcinile într-o sursă de inspirație mult mai vastă datorită dimensiunii digitale. Sau că poate fi privit ca un mariaj între artă și tehnologie.

Din punctul meu de vedere, genul Cyber-poetry poate exista și fără Internet, însă acest mod de comunicare nu face decât să propage informațiile și să permită accesul la noi surse de inspirație. Astfel se poate forma o comunitate Cyber-poetry.

În volumul de poezii „M-am născut pe Google“, publicat la Editura Fides în anul 2007, cât și în volumele ulterioare, am făcut în repetate rânduri trecerea la genul Cyber-poetry, fiind puternic influențat de Internet sau tehnologie. Câteva exemple: *„M-am născut pe Google, am deschis ochii și am privit printr-o fereastră către cealaltă lume căreia probabil trebuia să-i spun Mamă, am atins-o cu degetele mele pătrate și mi-a fost teamă... din păcate, să nu o rănesc și să nu mă rănească, cuvintele mele aveau nevoie de atingere pămîntească“*; *„Iubirea nu este decât un mouse pe care experimentăm clickuri“*; *„Doamne, am primit mesaj de la tine în timp ce mă spovedeam pe hîrtie. S-a înfiripat un link între cer și pămînt prin care mă hrăneam, prin care te downloadam poezie“*; *„Degeaba ne ținem de mîini, nu vom avea niciodată priză la public, ci doar la*

curent, știm amîndoi că adevărata mană cerească este un abonament...“; „Cîteodată mă rog la Dumnezeu și primesc email cu locurile în care pot descoperi fericirea, tot ce-a mai rămas între noi este spațiul acesta infinit world wide web vinoacasă com“; „Inflație de viață, inflație de moarte, inflație de frumusețe, inflație de speranțe, inflație de destine, inflație de tehnologie, zilnic privesc prăpastia dintre Backspace și Enter“ etc.

În același timp, cu ajutorul aplicațiilor multimedia (de prelucrare a imaginilor și de realizare a filmelor compuse din imagini succesive), am reușit să creez videopoeme (creații artistice apărute în 1960 și dezvoltate intens după 1990, odată cu apariția Internetului), prin care să stimulez mai ușor pasiunea tinerilor pentru literatură și genul Cyber-Poetry. Aceste videopoeme, postate pe Internet cu ajutorul gigantului Youtube, au trezit interesul a zeci de mii de utilizatori și pasionați de literatură. Pentru că, în epoca modernă, trebuie să se țină cont că tinerii preferă să citească pe Internet, petrecîndu-și majoritatea timpului în fața calculatorului.

Chiar dacă această nouă dimensiune a poeziei nu m-a acaparat în totalitate, o conștientizez, o apreciez și consider că Internetul este un factor important spre cunoașterea și amplificarea genului Cyber-Poetry, așa cum Pc-ul a fost cel care a permis trecerea la acest univers. După cum se observă, mici nuanțe definitorii.

Curentul Generației Google este o mișcare artistică ce a luat naștere exclusiv pe Internet, odată cu înființarea motorului de căutare Google în anul 1998. De atunci și pînă în prezent Curentul Generației Google s-a dezvoltat

tat fulminant, odată cu apariția aplicațiilor text/ multimedia cât și a diverselor programe utilitare oferite de compania americană Google. Voi menționa: Google Groups, Google Chrome, Google Docs, Google Images, Google Translate, Google Earth, Google Email, Google Desktop etc.

Curentul Generației Google este o nouă paradigmă a literaturii contemporane pe suport virtual, ca o alternativă a scrisului pe suport fizic. Se bazează pe o nouă estetică a liberei exprimări și pe un nou criteriu valoric.

Curentul Generației Google reușește să evite capcana de tip șablon, excluzînd monopolul instituțional sau monopolul criticii literare. Dreptul la libera opinie, comentariile, numărul de vizualizări și aria de răspîndire pe Internet reprezintă certificatul de valoare și autenticitate.

Curentul Generației Google nu apare nici ca ruptură și nici drept continuitate a postmodernismului. El este strict dependent de Internet dar promovează în aceeași măsură poezia cotidianului, poezia onirică, poezia filozofică, poezia clasică, poezia de gen Cyber, poezia Haiku etc.

Poeții Curentului Generației Google s-au afirmat pe Internet și tot ce înseamnă ateliere literare, bloguri și reviste Online de literatură. Ei aleg ca formă de publicare fie doar Internetul, fie publicarea pe cele două suporturi, fizic și virtual.

Curentul Generației Google își propune să elimine barierele de limbă, context, spațiu istoric sau socio-cultural, adresîndu-se tuturor scriitorilor de pe mapa-

mond. Astfel creația literă va căpăta valențe globale, literatura fiind produsul unui individ raportat atât la conștiința propriului popor cât și la cea universală.

Curentul Generației Google își propune să caute și să găsească modalitatea cea mai facilă și corectă de afirmare a scriitorului contemporan.

Bibliografie

- 1 Ionuț Caragea – *Literatura Virtuală și Curentul Generației Google*, Editura Fides, Iași, 2009, ISBN 978-973-8930-51-3
- 2 Ionuț Caragea – *M-am născut pe Google*, Editura Stef, Iași, 2007, ISBN 978-973-8961-89-0
- 3 Ionuț Caragea – *Absența a ceea ce sîntem*, Editura Fides, Iași, 2009, ISBN 978-973-8930-40-7
- 4 Slideshare.net – Cyber-Poetry
- 5 Wikipedia.org – Video poetry

Cuprins

Așa trece gloria celui care scrie	7
Adrian Erbiceanu – Trecutu-i mort! Mîine-i un vis! Prezentul.....	11
Andrei Ruse – Black Job	15
Carmen Doreal și adevărata sa identitate	19
Daniel Corbu – Corbul măiastru al poeziei și Evanghelia sa	23
Daniel Corbu – Manualul bunului singuratic	27
Poezie cu aromă de toamnă, de ploi, de nopți și zăpezi veșnice	31
Ioana Florea – Poezia și Alchimia Sufletului	37
Liviu Nanu apasă tasta Any	41
Mădălina Maroga și lecția de iubire	45
Invitație la lectură: Matei Vișniec și poemul care se citește pe sine	49
Miruna Tarcău – Războiul Titanilor, Alegerea lui Selenae	53

Traian Vasilcău și poezia ce vine de Când s-au fost spus îngerii	57
Vanda Florea – Catapeteasma luminii	61
Viorel Zegheru – Cuvântul – Sărutul luminii cu eternitatea	65
Camelia Petre și poezia ce nu își pierde urma ...	69
George L. Nimigeanu, un poet pentru mileniul III.	73
Djamal Mahmoud – O lacrimă pură în deșertul poeziei contemporane	79
George Tăutan – Cermeianu, un apărător al adevărului istoric	83
Florentina Loredana Dănilă și condițiile <i>sine qua non</i> ale fericirii	89
Iulia Pană – În lupta nedreaptă cu timpul pariem pe poet.	93
Ștefan Doru Dăncuș – Poetul și căderea în propria inimă	97
Gabriel Petru Băețan – Un debut convingător cu sclipiri de aforisme	101
Adrian Botez – Profetul din propria inimă	105
În loc de încheiere:	109
Bibliografie	115

fides

Colecția EIDOS

1. Vasile Mihăescu – *Mustățile lui Demiurgos. Demiurgos's Moustaches*
2. Miriam Mușat – *Iată de ce*
3. Nicolae Ionel – *Flori de Cireș*
4. Teofana Botoșineanu – *Și eu Te-am răstignit*
5. Virgil Poiană – *Catehism transilvan*
6. Nicolae Ionel – *Haiķu*
7. Florin Țupu – *Robia cuvântului*
8. Nicolae Ionel – *Dor din dor*
9. Nicolae Ionel – *Rugăciune*
10. Adrian Voica – *Hanul cuvintelor*
11. Emilian Marcu – *Scoica sonoră*
12. Florin Țupu – *Catapeteasma interogației*
13. Nicolae Ionel – *Cîntece de leagăn*
14. Mihail Eminescu – *Poesii. Poèmes*
15. Laura Ciobanu – *Este vorba de tine*
16. Nicolae Ionel – *Cît îi ceru și lumea*
17. *** – *Psalmii*
18. Florin Țupu – *Jertfa eutimică*
19. Dorin Popa – *Cînd o femeie vine către tine*
20. Dorin Popa – *For ever for never*
21. *** – *Harmony – Anthology of the 3rd World Congress of Poets for Poetry Research and Recitation, Iași, 2001*
22. Nicolae Ionel – *Marginea singurătății*
23. Bluma Finkelstein – *Faleză timpului*
24. Lucien Noullez – *Poezii*
25. Horia Victor Lefter – *Eu, el, ea și noi. Moi, lui, elle et nous*
26. Mariana Zavati Gardner – *Șoapte. Antologie de poezii*

27. *** – *De Dragobete. Antologie studentească de poezie de dragoste*
28. Ionuț Caragea – *Omul din cutia neagră*
29. Ionuț Caragea – *33 bis*
30. Ionuț Caragea – *Analfabetism literar*
31. Viorel Zegheru – *Eclosions. Ecloziuni*
32. Nicolai Ciobanu – *Poezii*
33. Ionuț Caragea – *Dicționarul suferinței*
34. Ionuț Caragea – *Negru Sacerdot*
35. Vanda Steliana Florea – *Catapeteasma luminii*
36. Ionuț Caragea – *Absența a ceea ce suntem*
37. Nicolai Ciobanu – *Toamnă*
38. Ionuț Caragea – *Déconnecté*
39. Henri Meschonnic – *Poeme. Antologie 1972-2005*
40. Ionuț Caragea – *Guru amnezic*
41. Ionuț Caragea – *Poezii de dragoste. Antologie*
42. Ionuț Caragea – *Dicționarul suferinței (vol. II)*
43. Gabriel Petru Băețan – *Iluzii în ambalaje de carne*
44. Ionuț Caragea – *Suflet zilier*

Colecția EUROPA

1. Dan Lucinescu – *Prin Europa. Din Scandinavia la Pontul Euxin.*
- 2 3. Nicolae Suțu – *Amintiri de călătorie. 1839-1847*
4. Nikolai Vranghel – *Memorii. 1847-1920*
5. Charles Joseph de Ligne – *Fragmente*

Colecția LITTERATUS

1. Constantin N. Străchinaru – *Spre mai multă Lumină*
2. Petruța Spânu – *Prozatori belgieni*

3. Constantin N. Străchinaru – *Mihai Eminescu și Gustavo Adolfo Bécquer*
4. Magda Ciopraga – *Marguerite Yourcenar, de la morale à l'écriture*
5. Lucia Cifor – *Mihai Eminescu prin câteva cuvinte cheie*
6. Corina Dimitriu – *Le Poème. Lectures analytiques*
7. Gabriela Gavril – *Cercul literar de la Sibiu*
8. Jacques De Decker – *Cartea cărților belgiene*
9. Maria I. Grigoriu – *Exercices de lecture*
10. Henri Meschonnic – *Utopia despre evreu*
11. Maria I. Grigoriu – *Poétique de la tragédie*
12. Jacques De Decker – *Filozofii amatori*
13. Nicoleta Popa Blanariu – *Când gestul rupe tăcerea. Dansul și paradigmele comunicării*
14. Carmen-Maria Bolocan – *Sfintele Evanghelii. Modele didactice*
15. Maricela Strungariu – *Michel Leiris – Discours autobiographique et connexions culturelles*
16. Ionuț Caragea – *Literatura virtuală și Curentul Generației Google. Dialog la masa www*
17. Ionuț Caragea – *Esențe lirice. Cronici literare 2007-2011*

Colecția MYSTERIUM

1. Florin Gheorghită – *Straniile inteligențe invizibile*
2. Florin Gheorghită – *Comunicări cu cealaltă lume*
3. Ernest Schmitt – *Karma, cheie a destinului*
4. Ernest Schmitt – *Reîncarnarea, cheie a existenței*
5. Constantin Luntraru – *Deryzor*
6. Constantin Luntraru – *A treia carte*

Colecția PHANTASIA

1. Mihaela Lișman – *Fata din vis*
2. Eligiusz Wiarczyk – *Cruciulițele și alte povestiri*
3. Michel Lambert – *Ziua cea mare*
4. Marcel Pagnol – *Gloria tatălui meu. Amintiri din copilărie I*
5. Camille Lemonnier – *Un mascul*
6. Henri Cornélus – *Poveștile junglei*
7. Nathalie Gassel – *Eros androgin*
8. Jean-Luc Outers – *Corp de meseriași*
9. Michel Lambert – *Sfârșitul filmărilor*
10. André Sempoux – *Torquato, prietenul din alte vremuri*
11. Bernard Tirtiaux – *Aubertin d'Avalon*
12. Jean Jauniaux – *Marea @rcă*
13. Jacques De Decker – *Nu ai văzut nimic la Waterloo*
14. Michel Lambert – *Casa pictorului*
15. Jean-Luc Outers – *Ora de vară*
16. Rose Marie François – *Zgura*
17. Jean Jauniaux – *Cuvintele lui Maud*
18. Henri Cornélus – *Miadoux*
19. Jacques De Decker, Paul Emond – *Povestiri cu tablouri. Suzanne și mărul. Avraam și femeia adulteră*
20. Jacqueline Harpman – *Lucarna*
21. Christian Libens – *Pădurea lui Apollinaire*
22. Maurice Carême – *Castelul de pe mare. Povestiri inedite. Povestiri insolite*
23. Luc Zana – *La Malle de l'Ingénieur. Une aventure inédite de Sherlock Holmes*
24. Marcel Pagnol – *Castelul mamei mele. Amintiri din copilărie II*
25. Jacques De Decker – *Parade amoroase*
26. Paul Emond – *Peisaj cu bărbat gol în zăpadă*

27. Paul Emond – *Vizita plenipotențiarului cultural la bazilica de pe colină*
28. Jean-Luc Wauthier – *Libertăți supravegheate*
29. Alain van Crugten – *Persoane deplasate*
30. Maurice Carême – *Le Château sur la mer. Contes fantastiques. Contes insolites*
31. Paul Emond – *Tête-à-tête*
32. Maurice Carême – *Bila de sticlă*
33. Camille Lemonnier – *Cornul de vânătoare*
34. Dominique Rolin – *Copiii răătăciți*
35. Jean-Luc Outers – *Voiajul lui Luca*
36. Jean-Jacques Rousseau – *Julie sau Noua Eloiză (I, II, III)*
37. Snowdon King – *Uezen și alte povestiri (vol. I)*
38. Marie-Thérèse Doridot – *Andejei, l'enfant de Tarigrad*
39. Jacqueline Harpman – *Orlanda*
40. Joana Klara Teske – *Elefântica mov*
41. Snowdon King – *Conștiința lui Uezen (vol. II)*
42. Béatrix Beck – *Léon Morin, preot*
43. Camille Lemonnier – *Bărbatul îndrăgostit*
44. Eugène van Bommel – *Memoriile ultimului călugăr al abației din Villers*
45. Marcel Pagnol – *Apa de pe coline. Jean al Florettei (I)*
46. Marcel Pagnol – *Apa de pe coline. Manon a Izvoarelor (II)*
47. Snowdon King – *Uezen. Echilibrul lumilor (vol. III)*

Colecția PSIHLOGIE

1. Tudor Mitsovs, Inge Jose Smelik – *Autismul. Sexualitate ciudată, controlabilă*
2. Diana Seach – *Jocul interactiv pentru copii cu autism*

Colecția RESTITUTIO

1. Platon Chirnoagă – *Istoria politică și militară a războiului României contra Rusiei sovietice*
2. Radu Constantinescu – *100 de istorioare cu istoricii „Epocii de aur“*
3. Dan Lucinescu – *Jertfa (1944-1963)*
4. Dan Lucinescu – *Lupta (1941-1944)*
5. Dan Lucinescu – *Voievodul (Mihai Viteazul)*
6. Dan Lucinescu – *Spre Război (1939-1941)*
7. Dan Lucinescu – *Întoarcerea din neguri (1963-1987)*
8. Pamfil Șeicaru – *Adevărul trebuie amintit. Politica României. 1933-1944*
9. Victor Stoica – *Memorii. Petre Țuțea la verticală*
10. Carmen Sylva – *Les pensées d'une Reine*
11. Victor Stoica – *Prizonier la „aliați“*
12. Pamfil Șeicaru – *Construcții pe nisip. Politica aistorică*
13. Ion Negru – *Războiul din umbră*
14. Dan Lucinescu – *Ștefan cel Mare și Sfânt*
15. Nicolae Tomescu – *Politica externă a României întregite*
16. Carmen Sylva – *Les pensées d'une reine. Cugetările unei regine*
17. Gabriel Asandului – *A.C. Cuza. Politică și cultură*
18. George Tăutan-Cermeianu – *Țepeș Vodă*

Colecția SPIRITUS

1. Lev Șestov – *Extazele lui Plotin*
2. Dmitri Merejkovski – *Gogol și diavolul*
3. Nicolae Ionel – *Rugăciune*
4. Dmitri Merejkovski – *Rusia bolnavă*
5. Dmitri Merejkovski – *Evanghelia necunoscută*
6. Anton I. Adămuț – *Literatură și filosofie creștină*
7. *** *Ars moriendi. Cartea creștină a morților*

8. Silviu Lupașcu – *Sacrificiu și Teocrație.*
9. Pr. Petre Semen – *Icoana în Biblie*
10. Silviu Lupașcu – *Sfinți ascunși. Călăuzitori de măgari*
11. Bluma Finkelstein – *Moștenirea Babelului. Elogiu diversității*
12. Oliver – *Prima luptă*

Colecția ȘTIINȚE EXACTE

1. Ana Grama, Maria Filip – *Medii de programare*
2. Wolfgang Pfeifer, Romeo Ciobanu – *Grundlagen der industriellen Diagnose. Theorie und Praxis*
3. Romeo Ciobanu, Christina Schreiner – *Calitatea în industrie și servicii. De la definire la tehnici moderne de asigurare*
4. Elena Scorțanu – *Polimeri parabanici. Domenii de utilizare*
5. Maria Brumă, Mariana Dana Iosip – *Polimeri aromatici fluorurați*
6. Dumitru Scorțanu – *Surse de putere în comutație neizolate cu IGBT*
7. Maria Brumă, Ion Sava, Elena Hamciuc – *Polimeri aromatici cu siliciu*
8. Sergiu Coșeri – *Poliuretani. Aspecte privind reactivitatea izocianaților cu compuși hidroxilici*
9. Dumitru Scorțanu – *Convertoare electronice. Tehnici M.I.D.*
10. Elena Scorțanu, Cristina Prisăcariu, Adrian Caraculacu – *Contribuții în domeniul polimerilor cu stabilitate termică și fotooxidativă. Aplicații*
11. Laurențiu Dimitriu – *Electronică pentru automobile*
12. Nicoleta Negoescu – *Probleme de punct fix pentru funcții și multifuncții*
13. Dumitru Scorțanu – *Convertoare electronice folosite la creșterea factorului de putere*
14. Nicoleta Negoescu – *Elemente de analiză matematică*

15. Iulia Andreea Amarandei – *Numere complexe în geometrie*
16. Nicoleta Negoescu – *Puncte fixe pentru aplicații contractive în diferite spații metrice*

Colecția ȘTIINȚE MEDICALE

1. Rodica Petrovanu – *Probleme de diagnostic și tratament ale medicului în ambulator*
2. Rodica Petrovanu – *Obezitatea. Insulina – factor de risc metabolic*
3. Florin Stoica – *Nevroza astenică. Etiopatogenie. Tratament*
4. Laura Ciobanu – *Ghiduri de practică și protocoale în fibrobronhoscopie*
5. red. Vasile (Bebe) Mihăescu – *Generația next. Next generation*
6. Vasile (Bebe) Mihăescu – *Sexul. PROadolescenții, îngerii, demenții*
7. red. Vasile (Bebe) Mihăescu – *Psihologie sexuală aplicată*
8. Colette de Bruin – *Give me 5. Dă-mi o mână de-ajutor. Pedagogie modernă pentru lucrul cu persoane autiste*
9. Sarah Hendrickx, Keith Newton – *Sindromul Asperger. O poveste de dragoste*
10. Degrieck Steven – *Gândește și aplică. Idei practice pentru primii pași în procesul de învățare la persoane cu autism și persoane cu întârziere în dezvoltare*

Colecția ȘTIINȚE POLITICE

1. Virgil Stoica – *Metodologia analizei politice*
2. Virgil Stoica – *Procesul și analiza politicilor publice*
3. Claude Lévi-Strauss – *Rasă și istorie*
4. Emanuel Corneliu Mogîrzan – *Introducere în dreptul comunitar*

Colecția TEATRU

1. Maurice Maeterlinck – *Pelléas și Mélisande*
2. Fernand Crommelynck – *Încornoratul magnific*
3. Nicolae Ionel – *Constantin Brâncoveanu*
4. Sofocle – *Filoctetes*
5. Jacques De Decker – *Joc de interior* și alte piese
6. Paul Emond – *Teatru*
7. Jean-Pierre Dopagne – *Prof* și alte piese
8. Marcel Voisin – *Einstein și demonii*
9. Thilde Barboni – *Georges Simenon. O viață nu-i de-ajuns*
10. Emile Verhaeren – *Mănăstirea*
11. Evelyne Wilwerth – *Zîmbiți, oricum îmbătrîniți!*
12. Emile Verhaeren – *Filip al II-lea*

Colecția BIBLIOTECA SCRITORILOR FRANCOFONI

1. Michel Lambert – *Seri albe*
2. Carlo Masoni – *A patra poartă*
3. Jean-Luc Outers – *Ordinea de zi*
4. Henri Cornélus – *Delfinul*
5. André Sempoux – *Micul Iuda*
6. Maurice Carême – *Medua*

Editura FIDES
EDITURĂ RECUNOSCUTĂ DE CNC SIS

IAȘI, RO, UE
tel./fax: +40 232 22 53 87
editura_fides@yahoo.fr
www.fides.srw.ro
PRINTED IN EU

